SỔ TAY THỰC HÀNH GALS

GIAI ĐOẠN 1

TÀI LIỆU dành cho Thúc đẩy viên

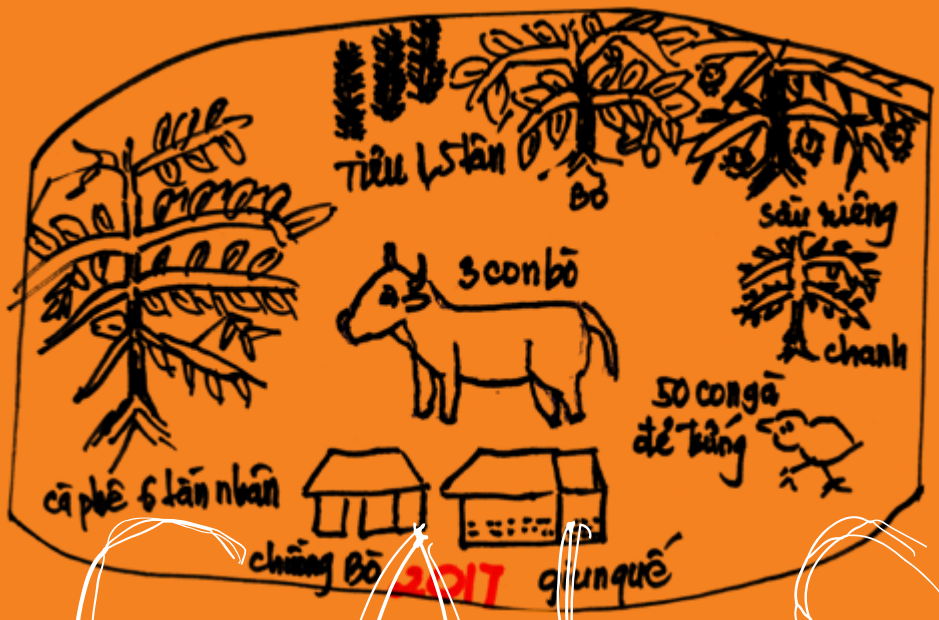

GALS/WEMAN

OXFAM CECEM

SỔ TAY THỰC HÀNH GALS
GIAI ĐOẠN 1

TÀI LIỆU dành cho Thúc đẩy viên

GALS / WEMAN

OXFAM CECEM

mục lục

Giới thiệu chung về GALS / WEMAN 9

CÁC CÔNG CỤ GALS cho giai đoạn 1 17

Công cụ Viên kim cương bình đẳng giới 18

Công cụ Cây cân bằng giới 32

Công cụ Cây thách thức hành động về giới 60

Công cụ Con đường mơ ước 74

Công cụ Sơ đồ mối quan hệ 80

Đánh giá giới có sự tham gia 80

Công cụ Con đường thành tựu 80

Viên kim cương CEDAW 80

lời nói đầu

WEMAN (Women Empowerment Mainstreaming and Networking), tạm dịch là chương trình ***Liên kết và Lồng ghép tăng quyền cho phụ nữ***, là một sáng kiến và chương trình toàn cầu của Oxfam nhằm thúc đẩy quá trình học hỏi, vận dụng/ xây dựng giải pháp, và vận động cho công lý giới trong những dự án, tổ chức có các can thiệp về mặt kinh tế.

GALS (Gender Action Learning System), tạm dịch là ***Hệ thống Học tập và Hành động về Giới*** là các phương pháp làm việc về giới có sự tham gia,do Oxfam và đối tác xây dựng từ kinh nghiệm của các dự án phát triển sinh kế, xóa đói giảm nghèo tại một số nước châu Á và châu Phi như Uganda, Pakistanvà Peru. Điểm nổi bật của phương pháp này là cộng đồng, cả nam giới và nữ giới, là người thực hành, làm chủ vàtự đưa ra các sáng kiến đổi mới phương pháp này để cải thiện cuộc sống của chính họ.

Bắt đầu triển khai tại Việt Nam từ năm 2014, GALS đã được giới thiệu tới các tổ nhóm nông dân thuộc các dân tộc khác nhau tại nhiều vùng trên cả nước. Đặc biệt, GALS đã được áp dụng với các hộ sản xuất, đại lý đầu vào, thương lái, v.v. thuộc các chuỗi giá trị khác nhau như chuỗi lợn trắng tại Lào Cai, chuỗi gà tại Bắc Giang, chuỗi tôm tại Cà Mau và Sóc Trăng, để thúc đẩy các thay đổi về giới và phát triển sinh kế. Sau một thời gian triển khai, Oxfam và các đối tác đã bước đầu xây dựng được một đội ngũ các thúc đẩy viên GALS – những người có khả năng sử dụng các công cụ GALS giúp hướng dẫn, điều hành các bên tham gia thảo luận. Đội ngũ thúc đẩy viên này đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì và nhân rộng việc thực hành GALS tại cộng đồng.

Trong suốt quá trình triển khai tại Việt Nam, công ty cổ phần Tư vấn và Đào tạo CECEM Việt Nam là đối tác đồng hành với Oxfam về mảng kỹ thuật. Tham gia ngay từ những ngày đầu tiên, CECEM đã được giới thiệu và chuyển giao các phương pháp, công cụ GALS qua từng giai đoạn; đồng thời đóng vai trò là giảng viên/thúc đẩy viên hướng dẫn lại cho những thúc đẩy viên địa phương trong các dự án cụ thể, với sự hỗ trợ trực tiếp từ Oxfam.

Năm 2016, tổ chức Oxfam tại Việt Nam và CECEM đã phát triển Sổ tay hướng dẫn thực hành GALS (giai đoạn 1) cung cấp những nội dung, nguyên tắc cơ bản và tiến trình giới thiệu các công cụ GALS nhằm giúp những người sử dụng (cá nhân, cộng đồng) tự xác định những thay đổi mà họ mong muốn cho chính mình và hành động để đạt được thay đổi đó. Cuốn Sổ tay được những thúc đẩy viên GALS đánh giá là một tài liệu tham khảo hữu ích trong quá trình triển khai và nhân rộng GALS tại cộng đồng.

Năm 2017, tổ chức Oxfam tại Việt Nam và CECEM tiếp tục cho ra mắt Sổ tay hướng dẫn thực hành GALS (giai đoạn 2) hướng dẫn các công cụ lồng ghép bình đẳng giới trong các chương trình kinh tế. Bộ hai cuốn Sổ tay này là những kết quả của quá trình hoàn thiện bộ công cụ GALS, trên cơ sở điều chỉnh, rút kinh nghiệm từ việc thử nghiệm áp dụng với các nhóm đối tượng khác nhau, tại các vùng địa lý khác nhau, trong các chuỗi giá trị khác nhau; nhằm từng bước áp dụng đầy đủ và rộng rãi hơn cách tiếp cận này tại Việt Nam.

Các tài liệu tham khảo bằng tiếng Anh có sẵn tại http://www.oxfamnovib.nl/english/about-oxfam/projects-and-programs/weman/weman

Nhóm biên soạn rất mong nhận được ý kiến đóng góp từ Quý độc giả để hai cuốn Sổ tay này ngày càng đáp ứng tốt hơn nhu cầu sử dụng của những người thực hành và thúc đẩy GALS/WEMAN tại Việt Nam.

Các ý kiến đóng góp xin vui lòng gửi về địa chỉ info.learning@cecem.org

Xin chân thành cảm ơn.

Giới thiệu chung

về GALS

1. MỤC ĐÍCH CỦA GALS/WEMAN

Phương pháp GALS là hệ thống bao gồm:

- Các nguyên tắc về giới, sự tham gia và lãnh đạo
- Các công cụ, biểu đồ trực quan, giúp các cá nhân, hộ gia đình và tổ nhóm tự phân tích, lập kế hoạch, triển khai và theo dõi quá trình thực hiên của mình trong các hoạt động phát triển kinh tế đảm bảo bình đẳng giới.
- Cơ chế học hỏi lẫn nhau (giữa những người cùng hoàn cảnh); và các hoạt động thúc đẩy sự học tập liên tục của cộng đồng.
- Cơ chế lồng ghép một cách bền vững phương pháp GALS trong tổ chức và thực hiện các hoạt động hỗ trợ phát triển, đặc biệt là các hoạt động về kinh tế, bao gồm các dịch vụ tài chính, phát triển sinh kế/thị trường/chuỗi giá trị, chính sách kinh tế và quá trình ra quyết định.

2. CÁC GIAI ĐOẠN CỦA GALS

Quá trình thực hiện GALS có thể được chia thành 03 giai đoạn sau:

GIAI ĐOẠN 1: **Xây dựng viễn cảnh và thúc đẩy thay đổi**
Giai đoạn này nhằm phân tích tình hình hiện tại, xác định viễn cảnh/ mục tiêu và hành động để đạt được những thay đổi mong muốn.

Giai đoạn này kéo dài khoảng từ 3 – 6 tháng, trọng tâm là nâng cao năng lực và thực hiện các nguyên tắc tham gia, lập bản đồ một cách đơn giản, sử dụng công cụ/sơ đồ ở ba cấp độ:

- Cuộc sống cá nhân và kế hoạch phát triển sinh kế.
- Hành động tập thể (của nhóm/cộng đồng) nhằm vận động cho bình đẳng giới.
- Nâng cao nhận thức của các bên cung cấp dịch vụ và các bên liên quan khác.

Giai đoạn 1 được chia thành 3 bước:

- Xây dựng viễn cảnh và truyền cảm hứng thay đổi *(Change Catalyst Workshop)*
- Cộng đồng cùng học hỏi và hành động *(Community Action Learning)*
- Đánh giá có sự tham gia *(Participatory Gender Review)*

Các công cụ chính được sử dụng trong giai đoạn này bao gồm:

- Viên kim cương bình đẳng giới *(Gender Justice Dream Diamond)*
- Cây cân bằng giới *(Gender BalanceTree)*
- Cây thách thức - hành động về giới *(Gender Challenge Action)*
- Sơ đồ mối quan hệ *(Social Empowerment Map)*
- Con đường mơ ước *(Vision Journey)*
- Con đường thành tựu *(Achievement Journey)*
- Viên kim cương CEDAW [1] *(CEDAW Diamond)*

---

1. Công ước loại bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ (tiếng Anh: Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women, viết tắt là CEDAW) là một công ước quốc tế được Đại hội đồng Liên Hiệp Quốc chấp thuận năm 1979.

GIAI ĐOẠN 2: Lồng ghép bình đẳng giới
Giai đoạn này kéo dài khoảng 1 năm, trọng tâm là lồng ghép bình đẳng giới vào các chương trình kinh tế và các tổ chức. Trong giai đoạn này, bình đẳng giới sẽ được lồng ghép vào các hoạt động can thiệp/hỗ trợ phát triển và trong các tổ chức, bằng việc giải quyết tận gốc sự phân biệt đối xử đối với phụ nữ và tăng cường sự lãnh đạo của phụ nữ trong các hoạt động kinh tế ở cấp địa phương, khu vực, quốc gia và quốc tế.

Các công cụ chính được sử dụng trong giai đoạn này bao gồm:

- Sơ đồ sinh kế/thị trường *(Livelihood/ Market Map)*
- Sơ đồ hoạt động trong chuỗi giá trị có yếu tố giới *(Value chain Gender Action Map)*
- Cây tăng thu nhập *(Increasing Income Tree)*
- Cây cùng có lợi *(Multil-stakeholder Win – win Tree)*

GIAI ĐOẠN 3: Phong trào bình đẳng giới
Đây là một quá trình liên tục nhằm thúc đẩy sự năng động, tự đổi mới và nhân rộng, liên kết và vận động cho bình đẳng giới ở mọi cấp độ, bao gồm các chính sách vĩ mô, ra quyết định và liên kết toàn cầu.

3. CÁC NGUYÊN TẮC CỦA GALS

Mỗi người đều là lãnh đạo: Cách hiểu truyền thống về vai trò lãnh đạo – trong đó có một số người được xác định giữ vai trò lãnh đạo (trưởng nhóm) và những người khác thì làm theo – thường dẫn đến việc người lãnh đạo sẽ bị quá tải và/hoặc lạm dụng quyền lực, còn những người khác thì không chịu trách nhiệm gì. GALS hướng tới việc phát huy tiềm năng lãnh đạo của mọi thành viên bằng cách xây dựng kỹ năng và thúc đẩy việc lên tiếng của những người thuộc nhóm dễ bị tổn thương nhất; đồng thời, tăng cường khả năng lắng nghe và kỹ năng giao tiếp của các lãnh đạo, và khuyến khích họ chuyển giao dần quyền lực cho các thành viên khác.

Tuân thủ tuyệt đối quyền con người: Quyền con người, trong đó bao gồm các quyền của phụ nữ được tuyên bố trong Công ước CEDAW, bắt buộc phải được tuân thủ và phải là nền tảng cho cách thức thực hiện bất kỳ tiến trình GALS nào, cũng như các hoạt động can thiệp của tổ chức thực hiện.

Thay đổi ngay ngày đầu: Cần phải có một số thay đổi NGAY LẬP TỨC. Tất cả các công cụ tập trung vào những hành động hữu hình mà mọi người có thể làm ngay, trước khi đợi xác định những hành động thực hiện ở cấp độ nhóm hay thể chế. Tất cả các sự kiện tập thể giúp biến hành động của mỗi cá nhân thành kế hoạch hành động tập thể.

Bắt đầu với lợi ích và tính sở hữu của cá nhân: GALS kết nối mối quan tâm và lợi ích cá nhân với một tiến trình lớn hơn, tạo ra những hỗ trợ lẫn nhau rất cần thiết trong nhóm. Trọng tâm ngay từ ban đầu được đặt vào viễn cảnh thay đổi của cá nhân, từ đó thúc đẩy tính sở hữu và trách nhiệm của mỗi người. Việc mỗi người đều có cơ hội suy nghĩ về hoàn cảnh thực tế của mình và có động lực hành động giúp các chiến lược của nhóm trở nên khả thi và phù hợp hơn với tất cả thành viên.

Nhân rộng theo mô hình kim tự tháp: Sau mỗi hoạt động, những người tham dự đều được yêu cầu về nhà chia sẻ với người khác – đây là cách để củng cố kết quả học và thúc đẩy khả năng nhân rộng. Những người đã được học tiếp tục dạy cho những người khác vì họ muốn giúp đỡ hoặc tạo sự thay đổi. Những người khác này lại tiếp tục dạy cho những người khác nữa – và cứ như vậy lan tỏa rộng dần giống như một kim tự tháp mở rộng dần xuống dưới chân.

4. PHẠM VI ÁP DỤNG CỦA GALS

Các công cụ và quá trình có sự tham gia của GALS có thể được điều chỉnh để thúc đẩy sự thay đổi hướng tới bình đẳng giới và lồng ghép giới trong mọi vấn đề và hoạt động/dự án, bao gồm: kế hoạch cuộc sống cá nhân/gia đình, phát triển sinh kế và chuỗi giá trị, dịch vụ tài chính, bảo vệ môi trường, y tế, các quyền về y tế sức khỏe và sức khỏe sinh sản, giáo dục (xóa mù chữ), phát triển xã hội dân sự, tư vấn và giải quyết xung đột.

Phương pháp này có thể được sử dụng riêng hoặc lồng ghép vào các hoạt động và chương trình đang được triển khai. Việc sử dụng các công cụ GALS có thể tốn nhiều thời gian hơn so với các hoạt động tập huấn, lập kế hoạch thông thường. Đặc biệt là trong giai đoạn đầu, khi những thúc đẩy viên và cộng đồng chưa quen với phương pháp, nguyên tắc của GALS. Tuy nhiên, do được thực hiện từ cấp cộng đồng, bởi cộng đồng nên phương pháp GALS giúp tạo dựng nền tảng vững chắc cho việc xây dựng các chính sách dân chủ và mục tiêu bình đẳng giới một cách toàn diện và hiệu quả hơn.

5. LƯU Ý CHUNG VỚI CÁC THÚC ĐẨY VIÊN GALS

Trước buổi làm việc

- Văn phòng phẩm sử dụng cho các buổi thảo luận thường bao gồm giấy A0, bút dạ, bìa màu, kéo, băng dính. Tuy nhiên, tùy từng điều kiện, có thể sử dụng những nguyên liệu sẵn có tại địa phương để thay thế, ví dụ như tờ lịch, giấy viết một mặt, v.v. thay cho bìa màu; bút chì, sáp màu thay cho bút dạ; các tấm băng rôn không dùng nữa, bìa lịch hoặc vỏ bao thức ăn gia súc, v.v. thay cho giấy A0.
- Cần bố trí địa điểm làm việc thuận tiện và đủ không gian, ánh sáng cho mọi thành viên cùng tham gia dễ dàng nhất có thể.
- Thông báo thời gian, địa điểm làm việc sớm để người tham gia có thể bố trí thời gian tham gia đầy đủ. Nên lồng ghép với các hoạt động thường xuyên của tổ nhóm, thay vì tạo thêm việc cho họ.
- Cố gắng huy động sự tham gia của cả nam giới và nữ giới trong cộng đồng. Khuyến khích cả vợ và chồng hoặc những thành viên nam nữ là người trưởng thành trong một gia đình cùng tham gia.

Trong buổi làm việc

- Không làm thay/làm hộ người tham gia (ví dụ như vẽ hộ) và tránh việc gợi ý cụ thể câu trả lời hoặc các giải pháp.
- Nên ngồi trong vòng tròn cùng với người tham gia. Cố gắng tạo ra không khí nhẹ nhàng, vui vẻ để mọi người thoải mái tham gia và chia sẻ.
- Quan tâm/khuyến khích những người ít nói hoặc nhút nhát – thường ngồi ẩn ở phía sau - bằng cách tạo cơ hội cho họ chia sẻ.
- Khuyến khích người tham gia sử dụng các hình vẽ và biểu tượng để thể hiện ý kiến của mình.

Sau buổi làm việc

- Hỗ trợ các thành viên thực hiện các hành động và giải pháp đã cam kết trong buổi làm việc.
- Theo dõi quá trình triển khai và các kết quả đạt được để có những điều chỉnh, bổ sung kịp thời (nếu cần thiết).

Các công cụ GALS cho giai đoạn 1

CÔNG CỤ
VIÊN KIM CƯƠNG BÌNH ĐẲNG GIỚI

Viên kim cương về bình đẳng giới là một công cụ giúp phụ nữ và nam giới xác định được những thay đổi cho cuộc sống của chính mình theo hướng bình đẳng hơn về vị trí, vai trò, địa vị giữa nam và nữ.
Vì vậy công cụ này thường được sử dụng đầu tiên trong tiến trình làm việc cùng với cộng đồng.

Mục đích:

- Để tạo cơ hội cho những thành viên nam giới và nữ giới trong gia đình và cộng đồng cùng nhau chia sẻ những thay đổi tích cực họ muốn tạo ra
- Cùng nhau thảo luận để xác định những nội dung ưu tiên giải quyết để phân tích sâu trong các buổi làm việc tiếp theo.

Người tham gia: hộ gia đình và tổ nhóm

Thời gian: 120 phút

Chia nhóm: chia thành những nhóm nam giới và nữ giới riêng

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Chuẩn bị: 10 phút

1. Giới thiệu mục đích

Sau đây chúng ta sẽ cùng nhau tìm hiểu những điều cả nam và nữ cùng thích hoặc cùng ghét để giúp 2 giới hiểu nhau rõ hơn.

2. Vẽ viên kim cương

Người điều hành mời tham dự viên vẽ hình viên kim cương như hình bên dưới lên giấy A0

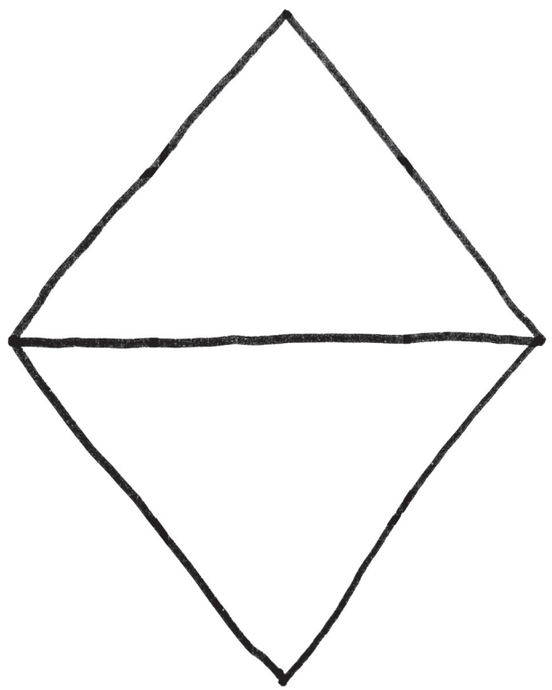

Trước khi bắt đầu giới thiệu mục đích cần chia lớp thành những nhóm nam giới nữ giới riêng.

3. Vẽ ký hiệu nam/ nữ và lựa chọn màu đại diện cho mỗi giới (2 loại thẻ màu khác nhau cho mỗi giới)

- *Các anh/chị hãy dùng những ký hiệu để thể hiện nam giới, nữ giới và vẽ vào 2 phía góc ngoài cùng của tờ giấy A0*

- *Nếu lựa chọn 2 loại thẻ màu khác nhau để sử dụng cho nam giới hoặc nữ giới thì các anh chị sẽ dùng những màu gì?*

- Phát cho nam giới và nữ giới 2 loại thẻ màu mà họ đã thống nhất lựa chọn

*Ký hiệu Nam giới và Nữ giới ở trên chỉ mang tính minh hoạ, hoàn toàn không phải khuôn mẫu hay quy chuẩn phải vẽ theo.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Tìm hiểu cách hiểu riêng của mỗi giới (Xây dựng viên kim cương riêng cho nhóm nam và nhóm nữ) 60 phút

1. Vẽ những điều thích và không thích của từng giới

Câu hỏi:

- *Vì là nam giới nên các anh thích những gì?*
- *Vì là nữ giới nên các chị thích những gì?*

Người điều hành dán 2 bản quy ước về cách sử dụng thẻ màu lên bảng và hướng dẫn người tham dự cách vẽ những điều thích, không thích vào đúng những màu đã quy định.

- *Các anh chị hãy vẽ những điều mình thích và không thích vào những thẻ màu tương ứng và nhớ là chỉ vẽ 1 điều trên 1 thẻ giấy.*

Thẻ nam giới

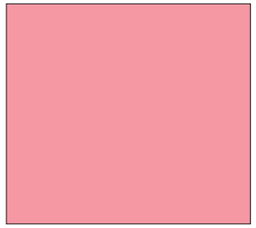

Thẻ nữ giới

Chuẩn bị 2 bản quy ước về cách sử dụng thẻ màu.

Ví dụ:

- *Nam giới thì thẻ màu xanh có hình mặt cười dùng để vẽ những điều thích, thẻ màu vàng có hình mặt mếu dùng để vẽ những điều không thích*
- *Nữ giới thì thẻ màu hồng có hình mặt cười dùng để vẽ điều thích, thẻ màu đỏ có hình mặt mếu dùng để vẽ những điều không thích*
- *Dùng bảng hình vẽ để mô tả*
- *Gợi ý*

Thẻ nam giới

Thẻ nữ giới

Có thể lấy ví dụ về điều nam thích/không thích hoặc điều nữ thích/không thích để người tham dự dễ hình dung.
Ví dụ: Nam giới thích đá bóng, không thích phụ nữ nói nhiều... Nữ giới thích làm đẹp, không thích chồng uống rượu...

Để khuyến khích sự tham gia của người tham dự, thúc đẩy viên có thể yêu cầu từng cá nhân vẽ những điều mình thích/ không thích rồi chia sẻ theo cặp đôi, chia sẻ trong nhóm nhỏ rồi mới chia sẻ chung trong cả nhóm lớn.

2. Phân loại những điều thích, ghét chung và thích, ghét riêng

- ***Các thành viên trong nhóm hãy chia sẻ điều mình thích, ghét và cùng gộp lại những tấm thẻ có nội dung giống nhau***

3. Dán/ thể hiện kết quả trên viên kim cương

- ***Dán những điều thích vào chính giữa của nửa trên viên kim cương***
- ***Dán những điều không thích vào chính giữa nửa dưới viên kim cương***

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Xác định những điểm giống và khác nhau trong cách hiểu của cả 2 giới
(Thống nhất viên kim cương chung cho cả 2 giới)
20 phút

1. Mời đại diện của nhóm nữ giới hoặc nam giới lên chia sẻ viên kim cương của mình

2. Hỏi để tìm những điểm thích và không thích chung của nhóm còn lại và dán thể hiện trên viên kim cương chung

- *Dán những điều cả nam và nữ thích vào phần chính giữa của nửa viên kim cương phía trên*

- *Dán những điều cả nam và nữ không thích vào phần chính giữa của nửa viên kim cương phía dưới.*

- *Dán những điều nam giới thích hoặc không thích vào 2 phần trên , dưới của viên kim cương (phía nam giới)*

- *Dán những điều nữ giới thích hoặc không thích vào 2 phần trên , dưới của viên kim cương (phía nữ giới)*

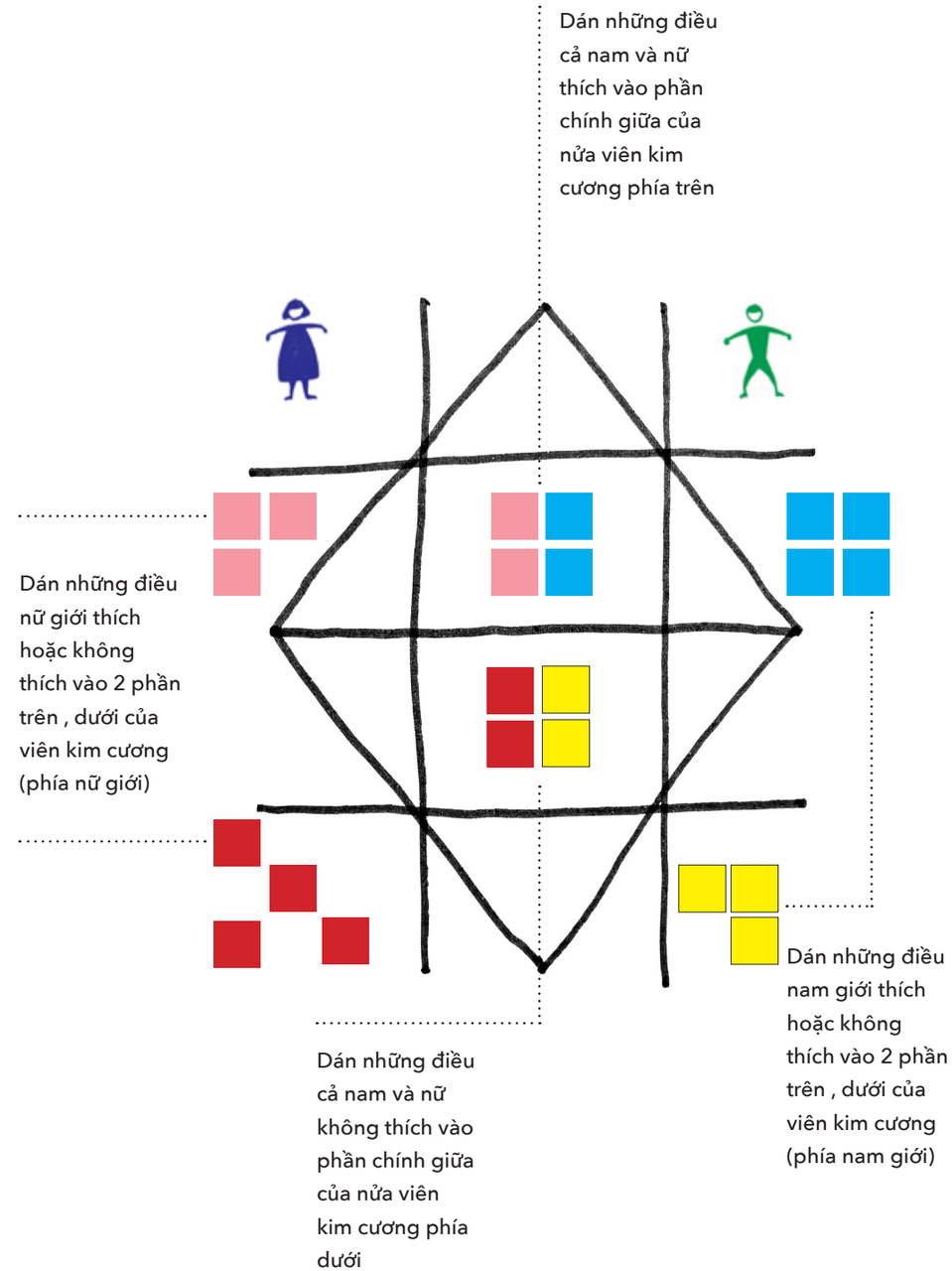

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 4 – Nhận xét và phân tích viên kim cương chung: 10 phút

1. Nhận xét về viên kim cương

Câu hỏi:

- *Theo các anh, chị thì nam và nữ đều thích những gì?*
- *Theo các anh, chị thì nam và nữ đều không thích gì?*
- *Các anh chị có nhận xét gì về việc thích chung, không thích chung của cả 2 giới?*

2. Xác định những điểm không hợp lý, mâu thuẫn

- *Nếu các anh chị nhìn vào những điều nam giới thích và không thích riêng và nhìn vào những điều nữ giới thích và không thích riêng thì thấy có điều gì mâu thuẫn?*

3. Xác định thứ tự ưu tiên của những điều thích chung và ghét chung

- *Anh chị hãy sắp xếp thứ tự ưu tiên từ 1 đến 3 cho những điều mà cả nam và nữ đều thích hoặc đều không thích?*

4. Lựa chọn vấn đề để tiếp tục phân tích và tìm giải pháp bằng những công cụ khác như Cây thách thức hành động về giới hoặc Cây cân bằng giới.

Bước 5 – Tổng hợp thông tin: 15 phút

Sử dụng mẫu bảng Tổng hợp thông tin và Kế hoạch hành động trong Phụ lục 1.

- *Sau buổi thảo luận, chúng ta có thêm thông tin gì về những điều mà nam giới và nữ giới cùng thích hoặc cùng không thích?*
- *Chúng ta đã cùng thống nhất lựa chọn ưu tiên những nội dung nào để cùng nhau phân tích trong những buổi làm việc tới?*

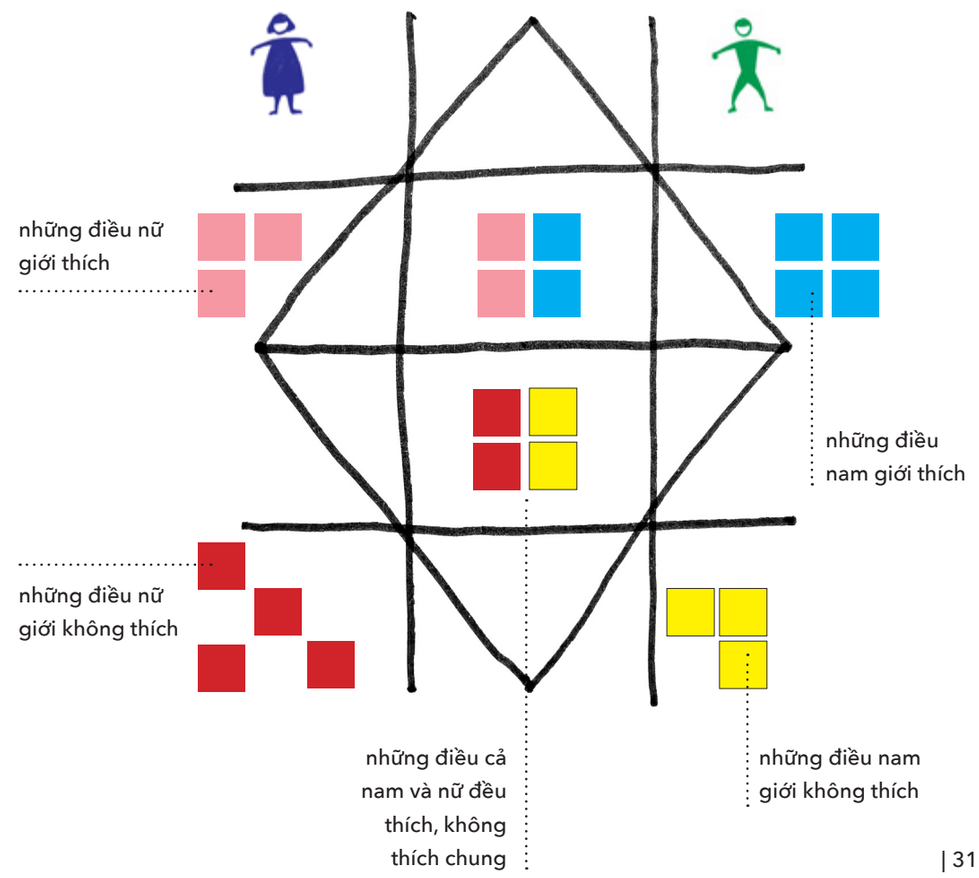

Ví dụ : **Viên kim cương bình đẳng giới** của tổ nhóm Thành Công, xã Đak Som, huyện Đak Long, tỉnh Đak Nông

CÔNG CỤ
CÂY CÂN BẰNG GIỚI

Cây cân bằng giới là công cụ thúc đẩy khả năng tự lực của cộng đồng trong việc cải thiện các vấn đề bất bình đẳng giới liên quan đến phân công lao động, tiếp cận và kiểm soát nguồn lực hoặc chi tiêu và hưởng lợi trong gia đình và cộng đồng.

Mục đích:

Công cụ này giúp cho cá nhân hoặc tổ nhóm có thể thu thập và lượng hóa những thông tin về bất bình đẳng giới trong phân công lao động, tiếp cận và kiểm soát các nguồn lực cũng như chi tiêu và hưởng lợi để từ đó mỗi cá nhân và nhóm đều có thể tự phân tích về bản thân mình hay cộng đồng mình. Quan trọng hơn, nó không chỉ dừng lại ở phân tích mà còn tập trung vào việc giúp mỗi cá nhân và nhóm xác định rõ hiện trạng và đưa ra các cam kết hành động trước mắt và lâu dài để cải thiện hiện trạng đó hướng tới bình đẳng giới hay hạnh phúc gia đình bằng cách phân công lao động hiệu quả hơn, chi tiêu hợp lí hơn, và phân chia một cách bình đẳng hơn về quyền sở hữu và quyền ra quyết định giữa phụ nữ và nam giới.

Người tham gia: hộ gia đình và tổ nhóm

Thời gian: 180 phút

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Chuẩn bị: 10 phút

1. Giới thiệu mục đích

Sau đây chúng ta sẽ cùng tìm hiểu việc phân công lao động và chi tiêu trong các hộ gia đình để từ đó mỗi cá nhân có thể nhận ra những điều hợp lý, chưa hợp lý trong việc phân công và điều chỉnh

2. Vẽ cây

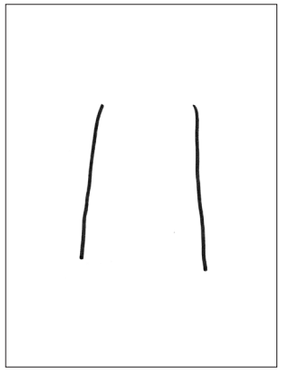

• Người điều hành mời tham dự viên vẽ hình 1 thân cây to lên tờ A0

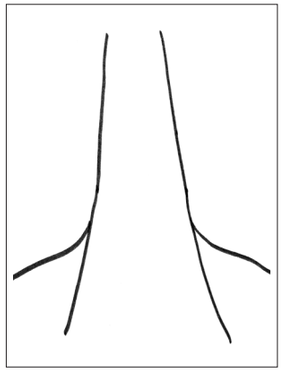

• Phần gốc cây vẽ 3 rễ cây tương ứng với rễ chính ở giữa và 2 rễ nhánh ở 2 bên

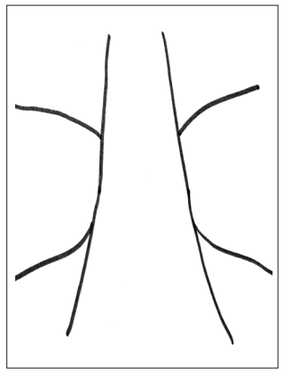

• Phần ngọn cây vẽ 3 cành tương ứng với cành chính và 2 cánh nhánh ở 2 bên

Công cụ này phù hợp nhất khi làm riêng cho từng cặp vợ chồng.

Trong trường hợp người tham gia đi lẻ thì người điều hành có thể chia thành những nhóm nhỏ nam giới, nữ giới riêng để thúc đẩy việc phản biện kết quả giữa hai nhóm.

3. Vẽ ký hiệu nam/ nữ và lựa chọn màu đại diện cho từng giới (mỗi giới một loại thẻ màu khác nhau)

• Các anh/chị hãy dùng những ký hiệu để thể hiện nam giới, nữ giới và vẽ vào chính giữa thân cây

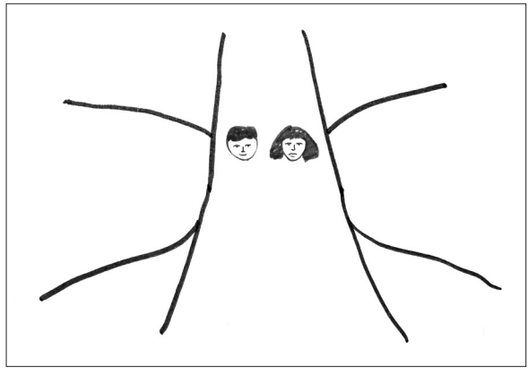

• Nếu lựa chọn 2 loại thẻ màu khác nhau để sử dụng cho nam giới và nữ giới thì các anh chị sẽ dùng màu gì?

• Phát cho nam giới và nữ giới 2 loại thẻ màu mà họ đã thống nhất lựa chọn

* Hình vẽ **Thân cây** cùng với ký hiệu **Nam giới** và **Nữ giới** ở trên chỉ mang tính minh hoạ, hoàn toàn không phải khuôn mẫu hay quy chuẩn phải vẽ theo.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Mô tả thực trạng phân công lao động trong gia đình: 45 phút

1. Vẽ các công việc cho từng giới

Câu hỏi:

- *Nam giới thường làm những công việc gì trong gia đình?*
- *Nữ giới thường làm những công việc gì trong gia đình?*
- *Các anh chị hãy vẽ những công việc mình làm trong gia đình vào những thẻ màu tương ứng và nhớ là chỉ vẽ 1 điều trên 1 thẻ giấy.*

Công việc của nam	*Công việc chung*	*Công việc của nữ*

Người điều hành cần giúp người tham dự nghĩ và liệt kê những công việc cụ thể bằng cách hỏi:

Ví dụ :

- *Làm việc nhà cụ thể là làm những gì?*
- *Hoặc làm nông nghiệp cụ thể là làm những gì?*

2. Phân loại công việc

- *Những công việc nào là chỉ nam giới làm?*
- *Những công việc nào là chỉ nữ giới làm?*
- *Những công việc nào cả nam và nữ cùng làm?*
- *Khi cả 2 cùng làm thì ai là người làm thường xuyên và nhiều hơn?*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Mô tả thực trạng phân công lao động trong gia đình: 45 phút

3. Dán/ thể hiện kết quả trên cây cân bằng giới

- *Những công việc nào chỉ nam giới làm thì dán vào rễ cây phía bên nam giới*
- *Những công việc nào chỉ nữ giới làm thì dán vào rễ cây phía bên nữ giới*
- *Những công việc nào cả 2 cùng làm thì dán vào dễ chính giữa, nhưng giới nào làm nhiều hơn thì dán lệch về phía giới đó*

Việc dán các thẻ cần đúng theo các rễ cây tương ứng và dán rõ ràng để giúp người tham dự có thể dễ dàng nhận ra những điều chưa hợp lý một cách trực quan

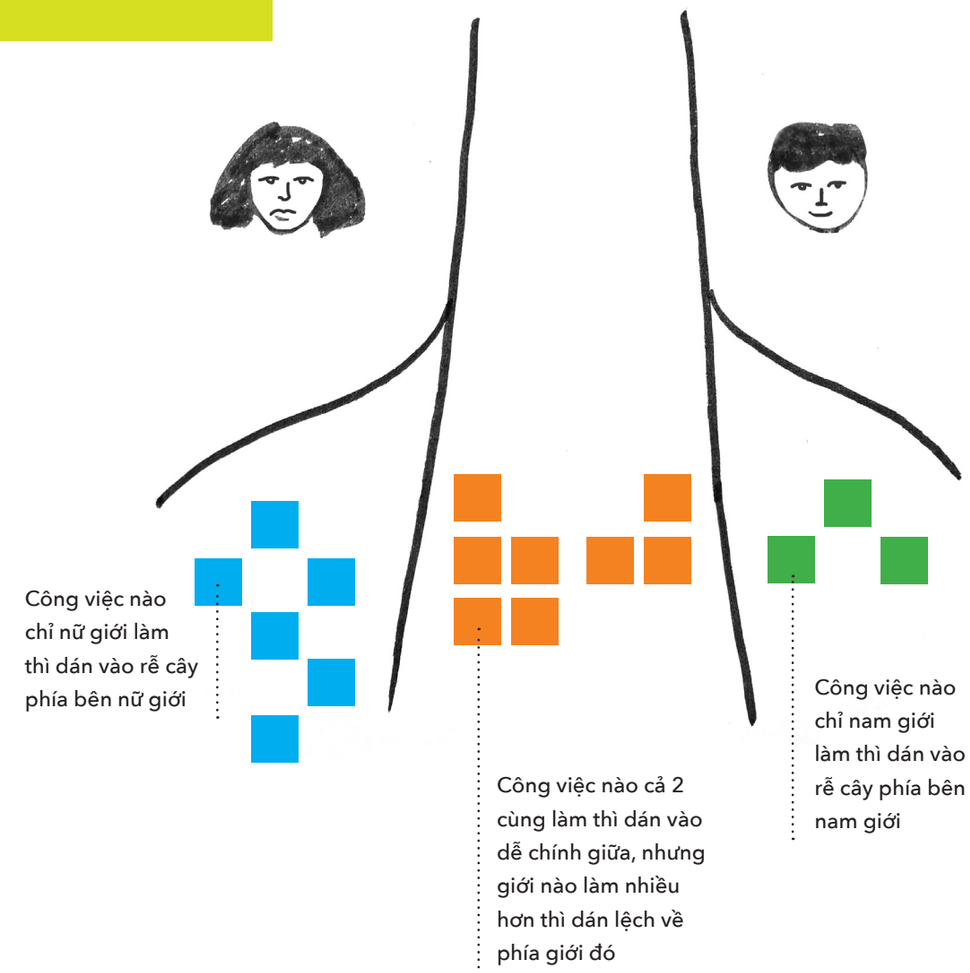

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Mô tả thực trạng phân công lao động trong gia đình: 45 phút

4. Phân biệt những công việc tạo ra thu nhập và những công việc mất thời gian

- *Các anh chị nhìn vào phần liệt kê những công việc và xác định xem đâu là những việc tạo ra thu nhập thì nhóm mình tự thống nhất 1 ký hiệu và đánh dấu vào tấm thẻ có vẽ công việc đó*

- *Tương tự như vậy, các anh chị cũng tìm ký hiệu và đánh dấu vào những công việc mất thời gian*

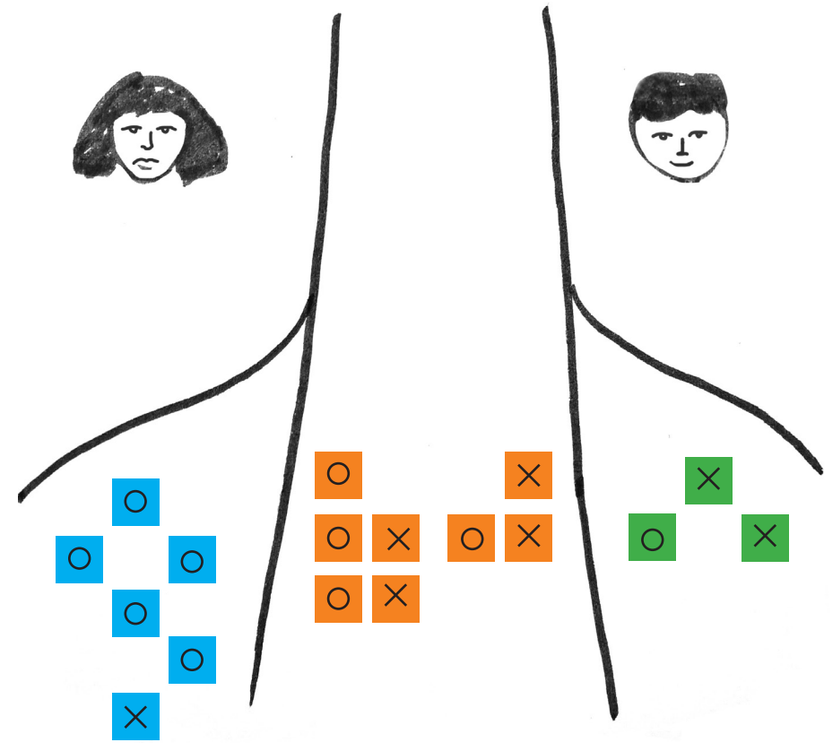

× *Những công việc tạo ra thu nhập*

○ *Những công việc mất thời gian*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Phân tích thực trạng và tìm giải pháp thay đổi phân công lao động: 30 phút

1. Nhận xét đặc điểm công việc của từng giới

Câu hỏi:

- *Anh chị có nhận xét gì về những công việc của nam giới thường làm?*
- *Anh chị có nhận xét gì về những công việc của nữ giới thường làm?*

2. Phân tích những điểm hợp lý và chưa hợp lý trong phân công lao động

Câu hỏi:

- *Anh chị có nhận xét về phần gốc của cái cây này?*
- *Cây đang có xu hướng nghiêng về phía nào? Nếu cứ để cây nghiêng thì điều gì sẽ xảy ra?*
- *Theo anh chị thì việc phân công lao động như thế này đang có gì chưa hợp lý?*

3. Sử dụng những hình mặt cười và mặt mếu để đánh dấu vào những điều hợp lý, chưa hợp lý

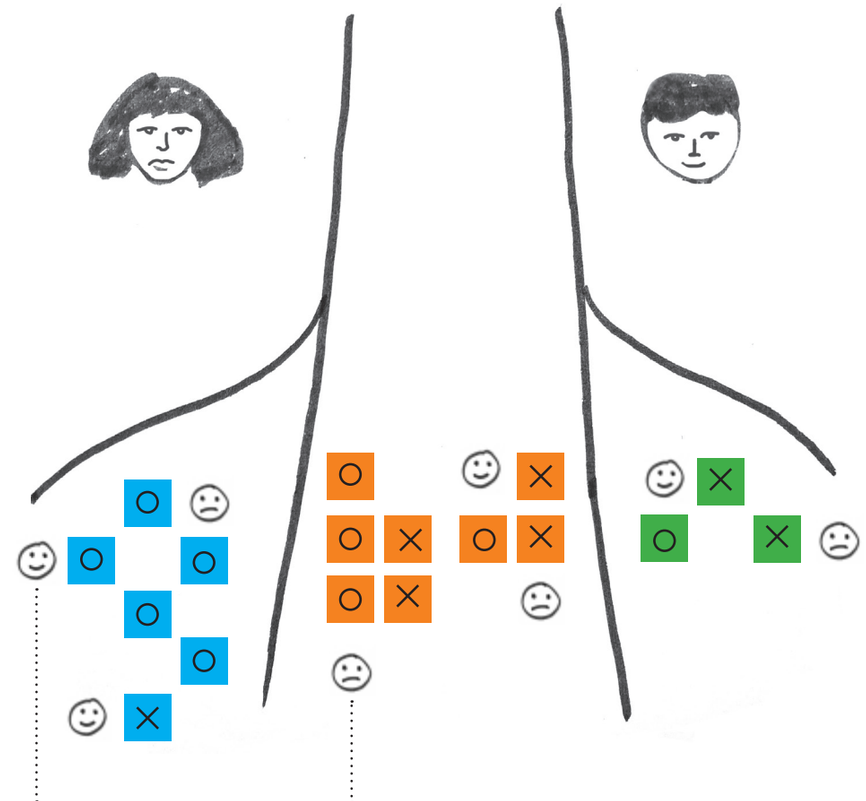

- *Những điểm nào hợp lý trên cây thì anh chị hãy vẽ hình mặt cười vào bên cạnh để phân biệt*
- *Những điểm nào chưa hợp lý trên cây thì anh chị hãy vẽ hình mặt mếu vào bên cạnh để phân biệt*

× *Những công việc tạo ra thu nhập*

○ *Những công việc mất thời gian*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Phân tích thực trạng và tìm giải pháp thay đổi phân công lao động: 30 phút

4. Xác định giải pháp để thay đổi những điều bất hợp lý

Câu hỏi:

- *Theo anh chị, chúng ta có cần thay đổi những điều bất hợp lý trong việc phân công lao động không? Vì sao?*

- *Cần làm gì để có thể thay đổi những điều bất hợp lý như trên?*

- *Cần làm gì để mặt mếu ☹ thành mặt cười ☺*

Người điều hành cần nhấn mạnh việc các giải pháp (quả hành động) chính là những việc mà từng cá nhân sẽ về thực hiện do đó cần cụ thể và khả thi.

Lưu ý: **Ký hiệu riêng màu sắc cho nam và nữ khi vẽ quả hành động**

5. Thể hiện các giải pháp trên thẻ giấy hình quả

- *Các anh chị hãy vẽ 1 giải pháp trên 1 thẻ giấy hình quả và dán vào phần gốc cây*

- *Xác định và thể hiện trên các thẻ hình quả số lượng những người cùng muốn thực hiện 1 hành động*

  –> Chọn 1 thẻ quả hoạt động và hỏi: Có bao nhiêu người cùng muốn thực hiện hành động này thì giơ tay?

  –> Người điều hành đếm số người và ghi kết quả vào thẻ

  –> Làm tương tự cho những thẻ quả hoạt động khác

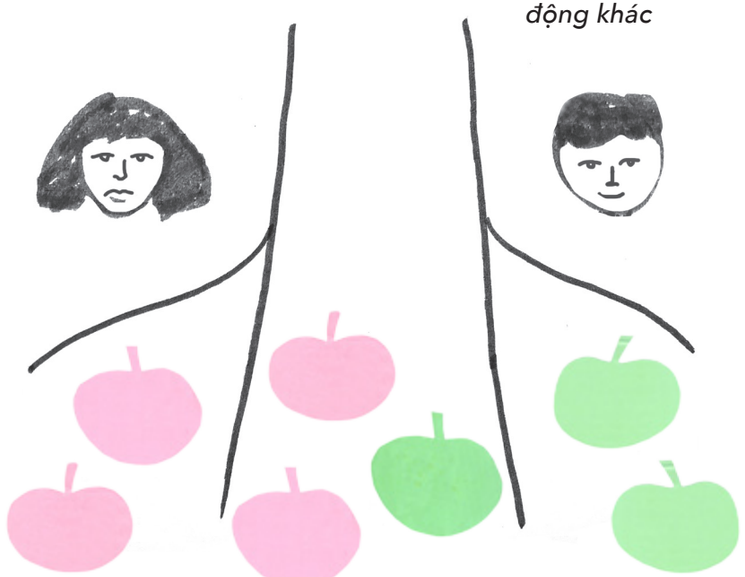

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 4 – Mô tả thực trạng việc chi tiêu trong gia đình: 45 phút

1. Vẽ các khoản chi tiêu

Câu hỏi:

- *Trong các khoản chi của gia đình thì những khoản chi nào là chi cho nam giới?*
- *Trong các khoản chi của gia đình thì những khoản chi nào là chi cho nữ giới?*
- *Các anh chị hãy vẽ những khoản chi trong gia đình vào những thẻ màu tương ứng và nhớ là chỉ vẽ 1 điều trên 1 thẻ giấy.*

2. Phân loại các khoản chi

- *Ngoài những khoản chi riêng cho nam và chi riêng cho nữ thì những khoản chi nào trong gia đình là chi chung cho cả nam và nữ?*

Khoản chi cho nữ giới

Khoản chi chung

Khoản chi cho nam giới

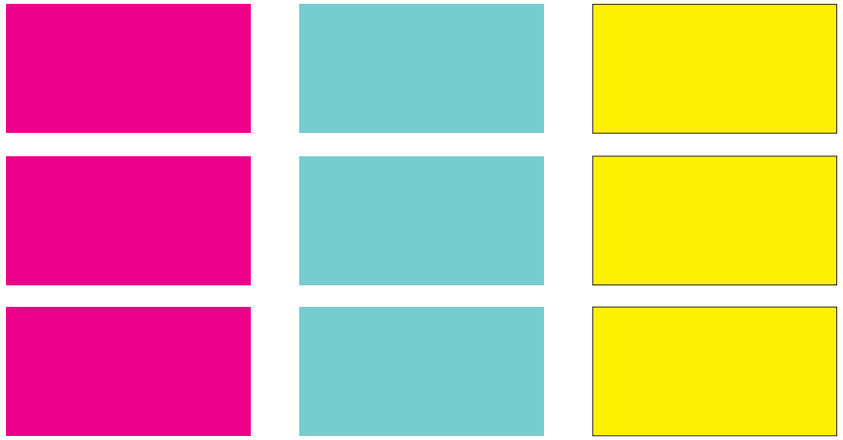

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 4 – Mô tả thực trạng việc chi tiêu trong gia đình: 45 phút

3. Dán/ thể hiện kết quả lên cây

- *Những khoản chi nào chỉ chi cho nam giới thì dán vào cành cây phía bên nam giới*

- *Những khoản chi nào chỉ chi cho nữ giới thì dán vào cành cây phía bên nữ giới*

- *Những khoản chi nào là khoản chi chung thì dán vào cành chính giữa, nhưng chi cho giới nào nhiều hơn thì dán lệch về phía giới đó*

4. Xác định những khoản chi lớn và quyền quyết định của mỗi giới đối với những khoản chi trong gia đình

- *Trong những khoản chi này thì đâu là những khoản chi lớn của gia đình?*
  –> Yêu cầu tham dự viên đánh dấu hoặc ký hiệu vào những khoản chi lớn.

- *Trong những khoản chi lớn này, những khoản nào là do nam giới quyết định? Những khoản nào do nữ giới quyết định?*
  –> Yêu cầu tham dự viên đánh dấu hoặc ký hiệu vào những khoản chi do nam và nữ quyết định

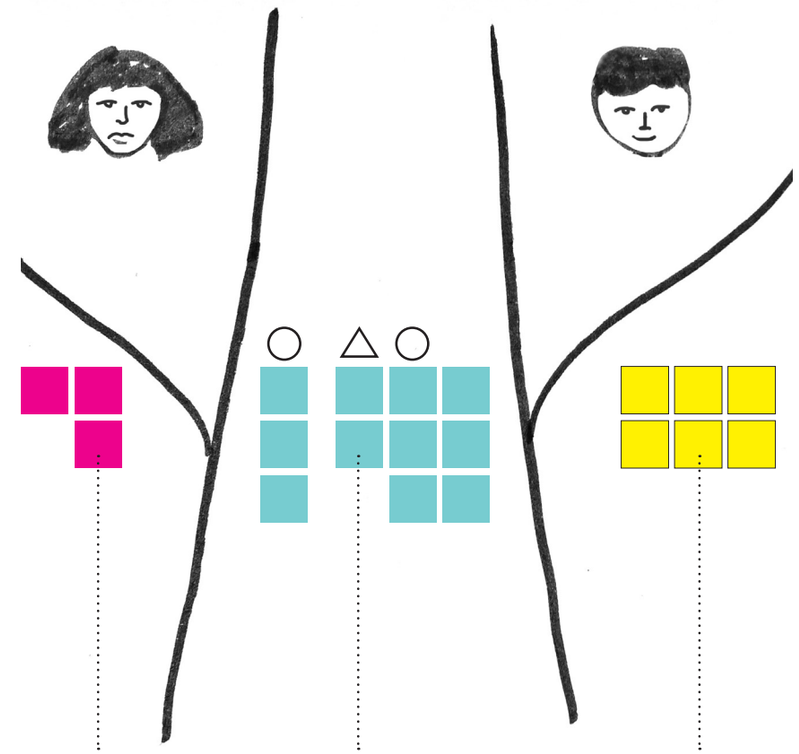

Khoản chi cho giới nữ thì dán vào ngọn cây phía bên nữ giới

Khoản chi chung thì dán vào cành chính giữa nhưng chi cho giới nào nhiều hơn thì dán lệch về phía giới đó

Khoản chi cho giới nam thì dán vào ngọn cây phía bên nam giới

○ *Chồng là người quyết định*

△ *Vợ là người quyết định*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 5 – Phân tích thực trạng và tìm giải pháp điều chỉnh chi tiêu: 30 phút

1. Nhận xét về đặc điểm các khoản chi cho từng giới và việc ra quyết định chi tiêu

Câu hỏi:

- *Các khoản chi cho nam giới có đặc điểm gì?*
- *Các khoản chi cho nữ giới có đặc điểm gì?*
- *Anh chị có nhận xét gì khi so sánh các khoản chi cho nam giới và nữ giới?*
- *Ai là người thường được quyết định trong những khoản chi lớn của gia đình?*

2. Phân tích những điểm hợp lý, bất hợp lý trong chi tiêu gia đình

- *Anh chị có nhận xét về phần ngọn của cái cây này?*
- *Cây đang có xu hướng nghiêng về phía nào?*
- *Theo anh chị việc chi tiêu trong gia đình như thế này đã hợp lý chưa? Vì sao?*

Người tham dự rất dễ dàng khi đưa ra những giải pháp mang tính lý thuyết để điều chỉnh chi tiêu như bỏ rượu, bỏ thuốc lá… Khi đó người điều hành cần đặt thêm câu hỏi:

- *Liệu việc ngay lập tức bỏ rượu có thực hiện được không?*
- *Vậy ngay trước mắt có thể làm gì để dần dần có thể bỏ rượu?*

Lưu ý: Ký hiệu riêng màu sắc khi vẽ quả hành động cho nam và nữ

3. Sử dụng những hình mặt cười và mặt mếu để đánh dấu vào những điều hợp lý, chưa hợp lý

- *Những điểm nào hợp lý trên cây thì anh chị hãy vẽ hình mặt cười ☺ vào bên cạnh để phân biệt*
- *Những điểm nào chưa hợp lý trên cây thì anh chị hãy vẽ hình mặt mếu ☹ vào bên cạnh để phân biệt*

4. Xác định hành động để thay đổi những điều bất hợp lý

Câu hỏi:

- *Theo anh chị, chúng ta có cần thay đổi những điều bất hợp lý trong việc chi tiêu và ra quyết định trong gia đình không? Vì sao?*
- *Cần làm gì để có thể thay đổi những điều bất hợp lý như trên?*
- *Cần làm gì để mặt mếu ☹ trở thành mặt cười ☺ ?*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 5 – Phân tích thực trạng và tìm giải pháp điều chỉnh chi tiêu: 30 phút

5. Thể hiện các giải pháp trên thẻ giấy hình quả

- *Các anh chị hãy vẽ 1 hành động trên 1 thẻ giấy hình quả và dán vào phần gốc cây*
- *Xác định và thể hiện trên các thẻ hình quả số lượng những người cùng muốn thực hiện 1 hành động*

–> Chọn 1 thẻ quả hoạt động và hỏi: *Có bao nhiêu người cùng muốn thực hiện hành động này thì giơ tay?*

–> Người điều hành đếm số người và ghi kết quả vào thẻ

–> Làm tương tự cho những thẻ quả hoạt động khác

Bước 6 – Xác định những thuận lợi/ khó khăn có thể có đối với việc thực hiện các giải pháp: 15 phút

Câu hỏi:

- *Theo các anh chị để thực hiện những giải pháp nêu trên thì có thể gặp thuận lợi/ khó khăn gì?*
- *Cần làm thêm gì để có thể đảm bảo thực hiện được các giải pháp?*

–> Yêu cầu tham dự viên vẽ thuận lợi/ khó khăn vào những thẻ giấy và dán vào 2 bên thân cây.

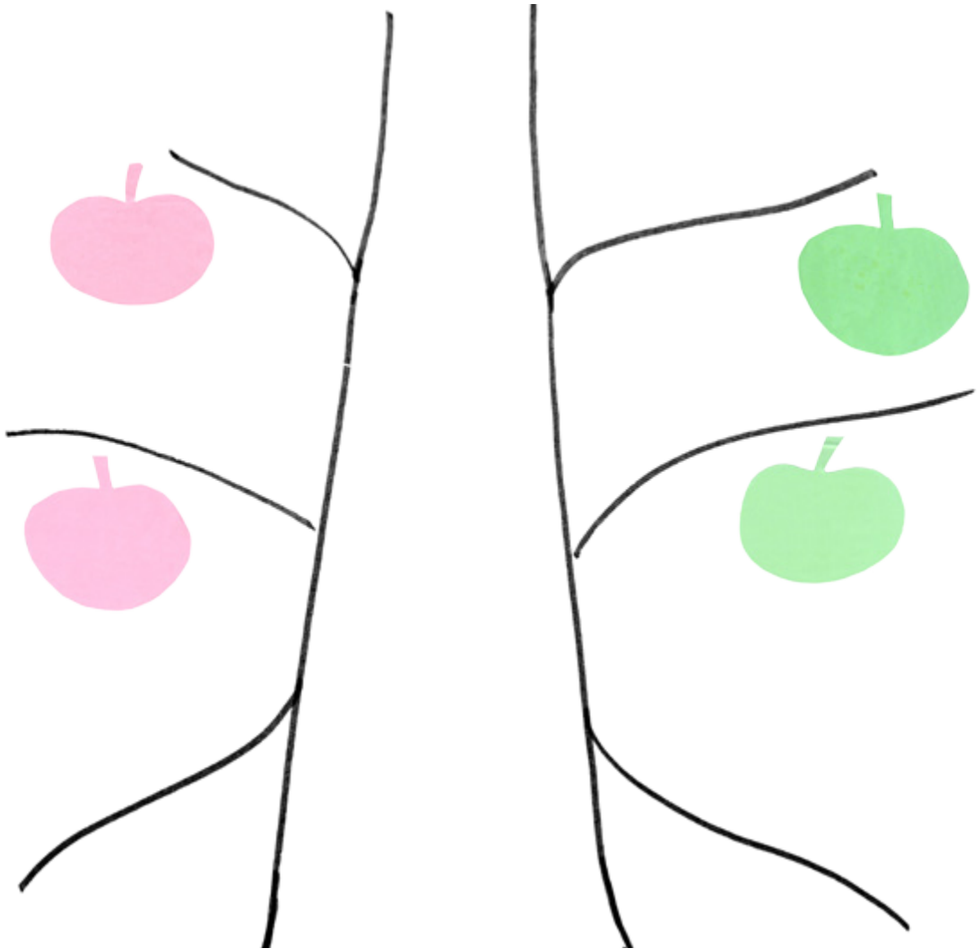

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 5 – Tổng hợp thông tin và Lập kế hoạch hành động : 10 phút

Sử dụng mẫu bảng Tổng hợp thông tin và Kế hoạch hành động trong Phụ lục 1

Tổng hợp kết quả thảo luận

- *Sau buổi thảo luận, chúng ta có thêm thông tin gì về thực trạng phân công công việc giữa nam giới và nữ giới? Thực trạng việc ra quyết định liên quan đến chi tiêu trong gia đình?*

  o Thuận lợi (những điểm hài lòng): Hài lòng gì về việc phân công công việc trong gia đình? Hài lòng gì về việc ra quyết định liên quan đến chi tiêu trong gia đình?

  o Khó khăn (những điểm chưa hài lòng/cần thay đổi): Chưa hài lòng gì về phân công công việc trong gia đình? Chưa hài lòng gì về việc ra quyết định liên quan đến chi tiêu trong gia đình?

Lập kế hoạch hành động

- *Để giải quyết những khó khăn/ điểm chưa hài lòng này, chúng ta có giải pháp gì?*

- *Để triển khai từng giải pháp, chúng ta cần thực hiện những hành động cụ thể nào?*

- *Với mỗi hành động cụ thể, khi nào sẽ thực hiện? Ai sẽ là người chịu trách nhiệm?*

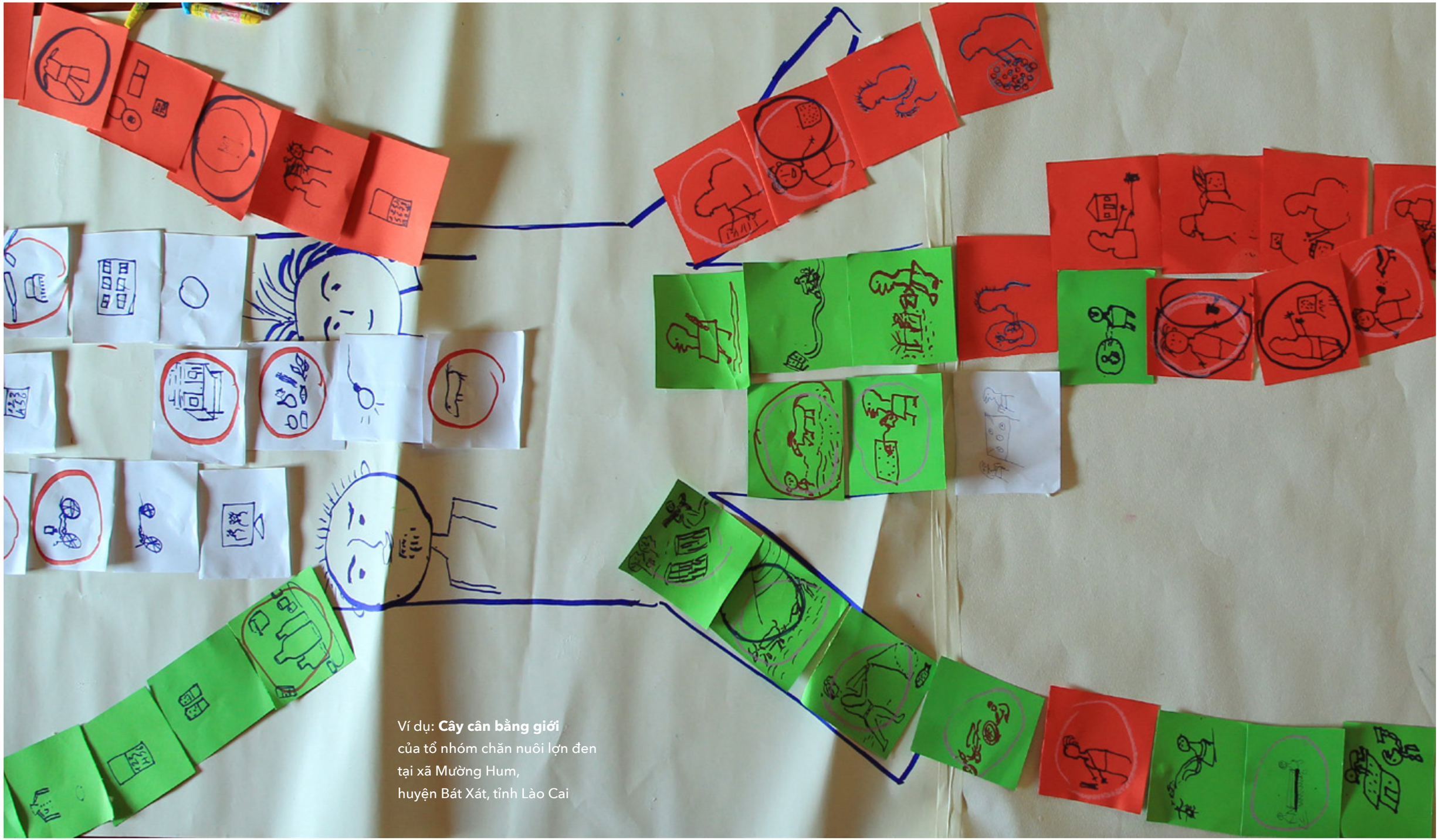

Ví dụ: **Cây cân bằng giới**
của tổ nhóm chăn nuôi lợn đen
tại xã Mường Hum,
huyện Bát Xát, tỉnh Lào Cai

CÔNG CỤ
CÂY THÁCH THỨC HÀNH ĐỘNG VỀ GIỚI

Cây thách thức hành động về giới là công cụ giúp phụ nữ và nam giới trong gia đình và cộng đồng tự xác định những hành động, những thay đổi cần thiết giúp họ vượt qua thách thức, nhằm đạt được mục tiêu bình đẳng giới.

Mục đích:

Cây thách thức hành động về giới giúp phụ nữ và nam giới phân tích nguyên nhân các vấn đề đã được nêu trong công cụ Viên kim cương bình đẳng giới. Những vấn đề đã xác định, không phải là không thể giải quyết, mà được coi là thách thức đối với phụ nữ và nam giới. Họ có thể vượt qua nếu họ suy nghĩ tìm giải pháp, cùng quyết tâm vượt qua và có sự hỗ trợ lẫn nhau.

Người tham gia: hộ gia đình và tổ nhóm

Thời gian: 105 phút

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Chuẩn bị: 20 phút

1. Giới thiệu mục đích

Sau khi cùng nhau tìm hiểu những điều nam và nữ cùng thích và không thích, chúng ta xác định được rằng, cả nam và nữ đều không thích vấn đề… nhất.

Sau đây, chúng ta sẽ cùng nhau phân tích kỹ hơn vấn đề này để từ đó có thể tìm được giải pháp giải quyết.

2. Vẽ cây

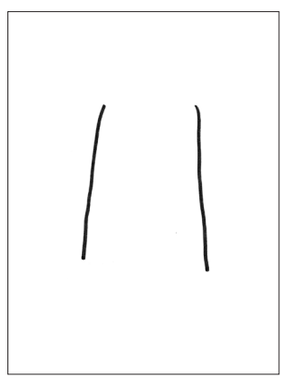

• Người điều hành mời tham dự viên vẽ hình 1 thân cây to lên tờ A0

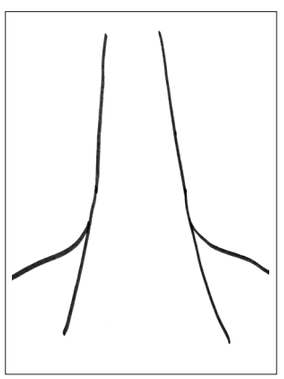

• Phần gốc cây vẽ một số rễ to

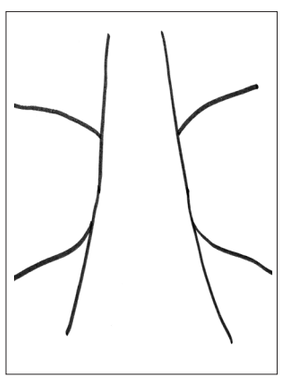

• Phần ngọn cây vẽ một số cành và nhánh cây

3. Xác định vấn đề cần phân tích và mô tả vấn đề

• Vấn đề chúng ta cần phân tích sâu là gì?

• Vấn đề này diễn ra như thế nào? thể hiện thế nào?

• Vẽ để thể hiện vấn đề đó trên thẻ giấy và dán vào chính giữa thân cây

• Vẽ để mô tả các biểu hiện bên ngoài của vấn đề và dán xung quanh tấm thẻ thể hiện vấn đề. Chọn màu để mô tả các biểu hiện bên ngoài khác với màu mô tả trực tiếp vấn đề (Ví dụ: mất mùa tôm là vấn đề (chọn thẻ màu vàng); biểu hiện ra bên ngoài là: tôm chết, tôm không đúng kích cỡ, tôm bị bệnh, giá tôm rẻ… (Chọn thẻ màu xanh)

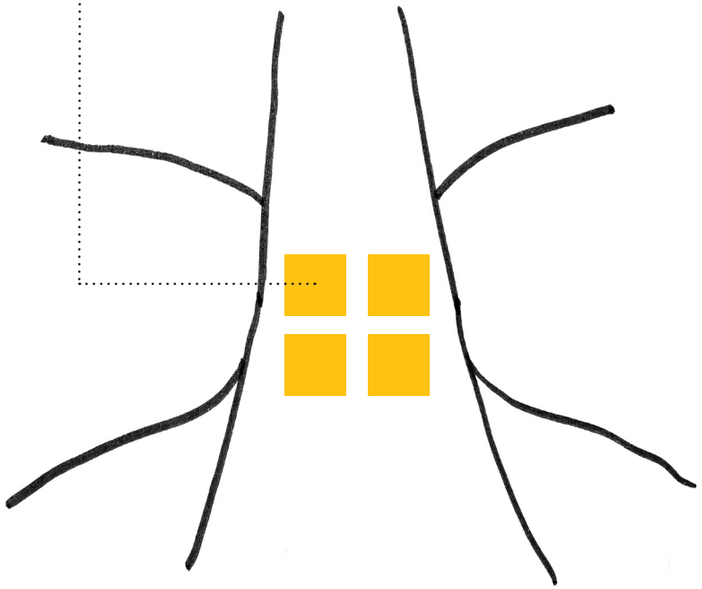

* Hình vẽ **Thân cây** ở trên chỉ mang tính minh hoạ, hoàn toàn không phải khuôn mẫu hay quy chuẩn phải vẽ theo.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Phân tích nguyên nhân: 45 phút

1. Xác định nguyên nhân

Dựa vào các hình vẽ mô tả những biểu hiện bên ngoài của vấn đề để đặt câu hỏi làm rõ nhằm tìm ra nguyên nhân gốc rễ của vấn đề.

Câu hỏi:

- *Vì sao lại có vấn đề này? (ví dụ: vì sao tôm chết?)*
- *Có những nguyên nhân nào gây ra vấn đề này?*
- *Ngoài những nguyên nhân này còn những nguyên nhân nào khác?*
- *Anh chị hãy vẽ để thể hiện mỗi 1 nguyên nhân trên 1 thẻ giấy*

LƯU Ý RẰNG

Mỗi vấn đề đều bắt nguồn từ các nguyên nhân khác nhau; và lại là nguyên nhân gây ra những vấn đề khó khăn khác nữa.

Do vậy, giữa các nguyên nhân khác nhau thường có mối liên hệ với nhau.

Người điều hành nên đặt ít nhất 3 lần câu hỏi: Vì sao? Vì sao? Vì sao?

2. Sắp xếp và thể hiện trên cây

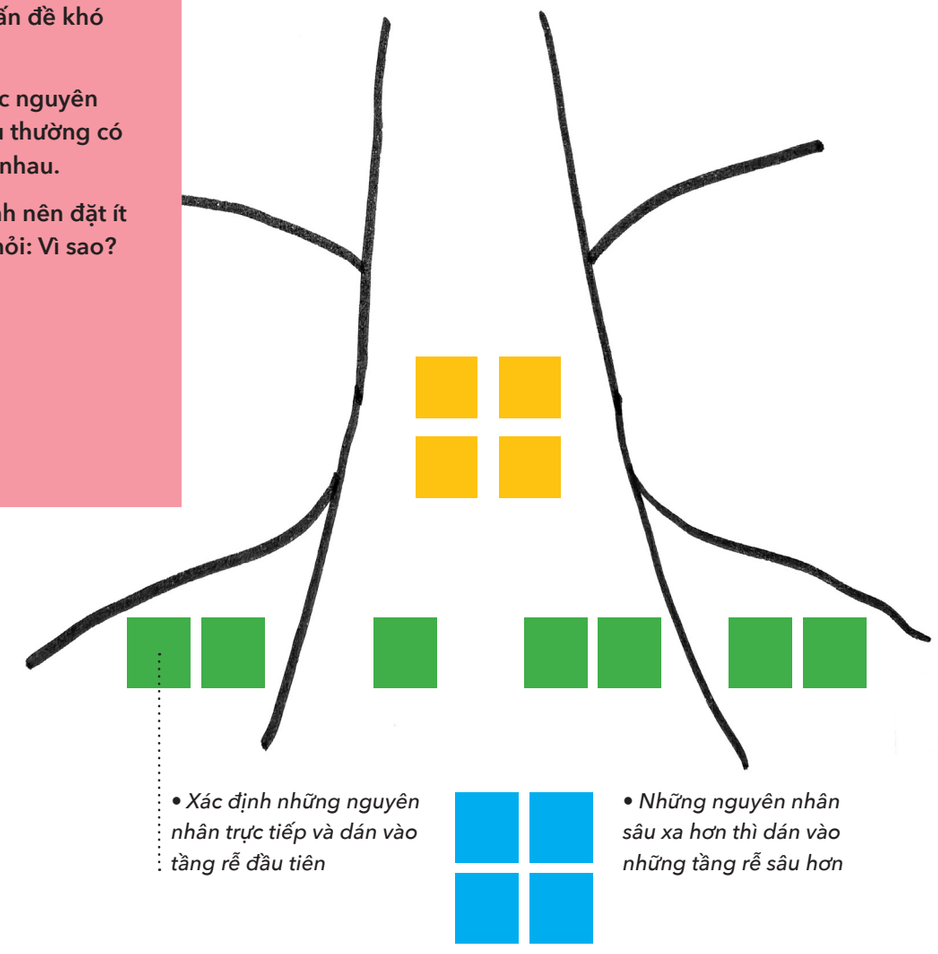

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Xác định giải pháp / Cam kết hành động: 20 phút

1. Xác định giải pháp

Câu hỏi:

- *Chúng ta cần làm gì để có thể giải quyết vấn đề này?*

2. Vẽ để thể hiện các giải pháp lên thẻ giấy và dán vào những cành cây tương ứng

- *Xác định những nguyên nhân trực tiếp và dán vào tầng rễ đầu tiên*
- *Những nguyên nhân sâu xa hơn thì dán vào những tầng rễ sâu hơn*

Người điều hành lưu ý về mối liên hệ logic giữa nguyên nhân và giải pháp.

- **Giải pháp cần xuất phát từ những nguyên nhân phân tích ở trên.**
- **Nguyên nhân nào thì giải pháp đó.**

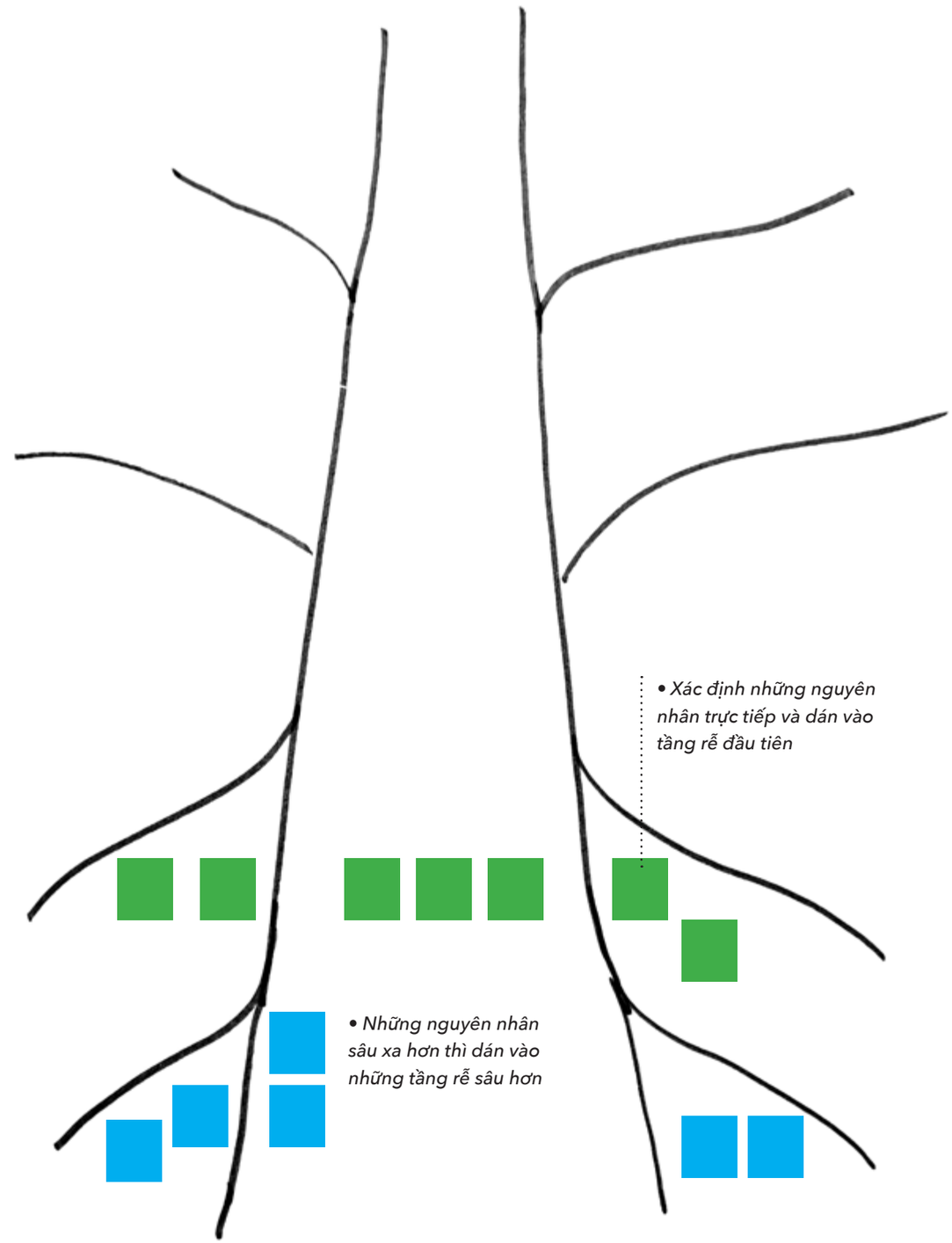

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 4 – Xác định những hành động mà cá nhân cam kết thực hiện: 20 phút

Câu hỏi:

- *Mỗi cá nhân chúng ta cần làm gì để thực hiện được các giải pháp?*

- *Bao giờ anh/ chị sẽ thực hiện hành động này?*

- Xác định và thể hiện trên các thẻ hình quả số lượng những người cùng muốn thực hiện 1 hành động

–> Chọn 1 thẻ quả hoạt động và hỏi: Có bao nhiêu người cùng muốn thực hiện hành động này thì giơ tay?

–> Người điều hành đếm số người và ghi kết quả vào thẻ

–> Làm tương tự cho những thẻ quả hoạt động khác

Sử dụng 2 loại thẻ màu khác nhau để phân biệt quả ngọt của nam giới và nữ giới.

Mô tả việc dán những thẻ hình quả lên phía cành cây.

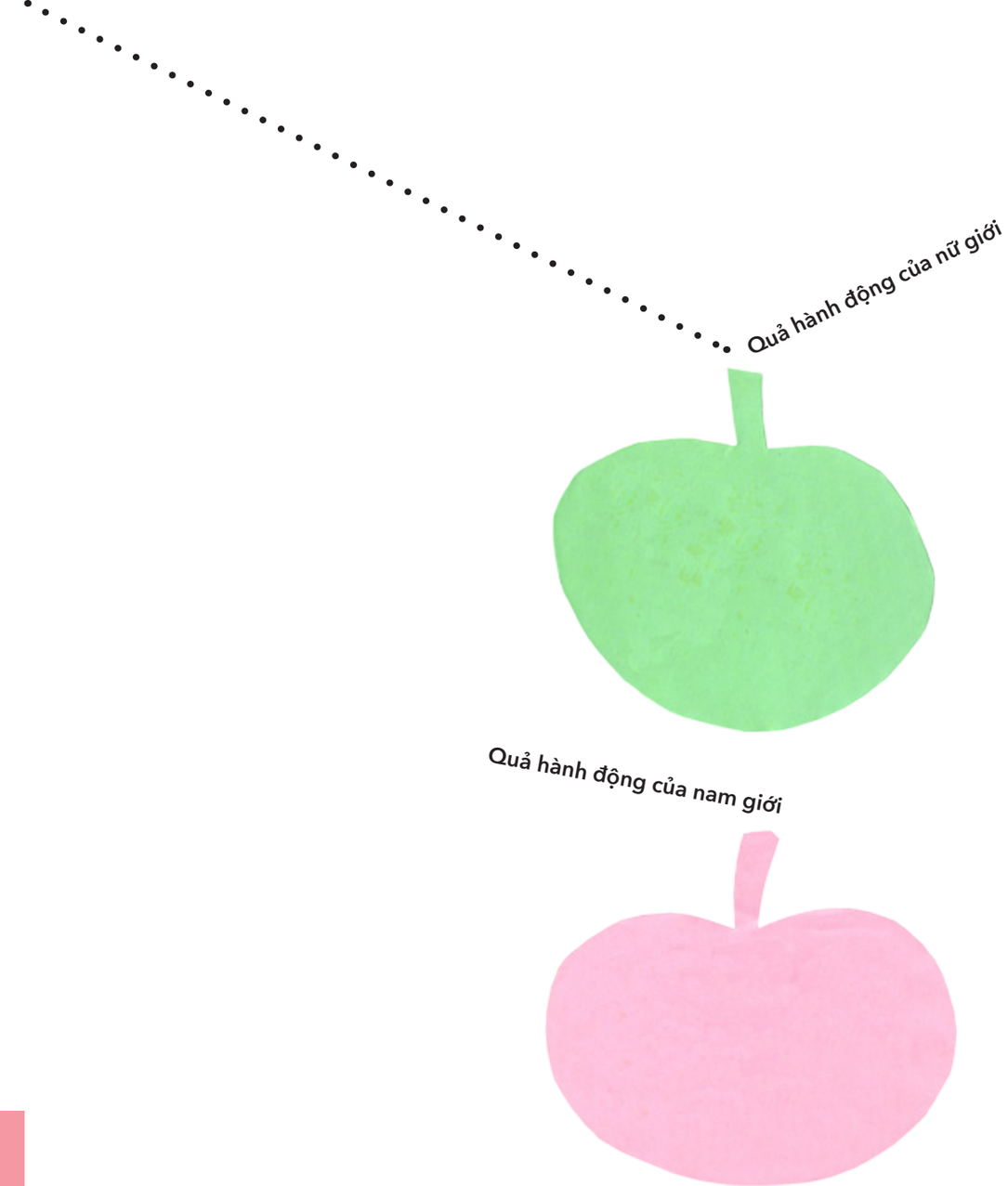

* Hình vẽ quả ở trên chỉ mang tính minh hoạ, hoàn toàn không phải khuôn mẫu hay quy chuẩn phải vẽ theo.

Ví dụ: **Cây thách thức hành động về giới phân tích về vấn đề bạo lực gia đình**
của tổ nhóm Xây Dựng,
xã Quảng Hoà, huyện Đak Glong,
tỉnh Đak Nông

CÔNG CỤ
CON ĐƯỜNG MƠ ƯỚC

Mục đích:

Con đường mơ ước là công cụ giúp cho cá nhân, các cặp vợ chồng hoặc tổ nhóm xây dựng kế hoạch cho những thay đổi tích cực mà họ mong muốn đạt được trong một khoảng thời gian nhất định. Kế hoạch này sẽ bao gồm những mục tiêu cụ thể, các hoạt động cụ thể mà cá nhân, nhóm hay cộng đồng sẽ thực hiện nhằm đạt mục tiêu đã đề ra trên cơ sở tận dụng các cơ hội sẵn có và vượt qua các khó khăn thách thức trong cuộc sống.

Người tham gia: Cá nhân, hộ gia đình và tổ nhóm

Thời gian: 120 phút

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Chuẩn bị: 10 phút

1. Giới thiệu mục đích

Sau đây các cặp vợ chồng/ tổ nhóm sẽ cùng nhau lập kế hoạch phát triển cho giai đoạn 3–5 năm sắp tới (ví dụ có thể lập kế hoạch cho 3 năm tới là năm 2018)

Lưu ý người vẽ về việc nên vẽ vòng tròn có đường kính khá to để còn dán được những thẻ giấy ở phía trong

2. Vẽ vòng tròn tương lai

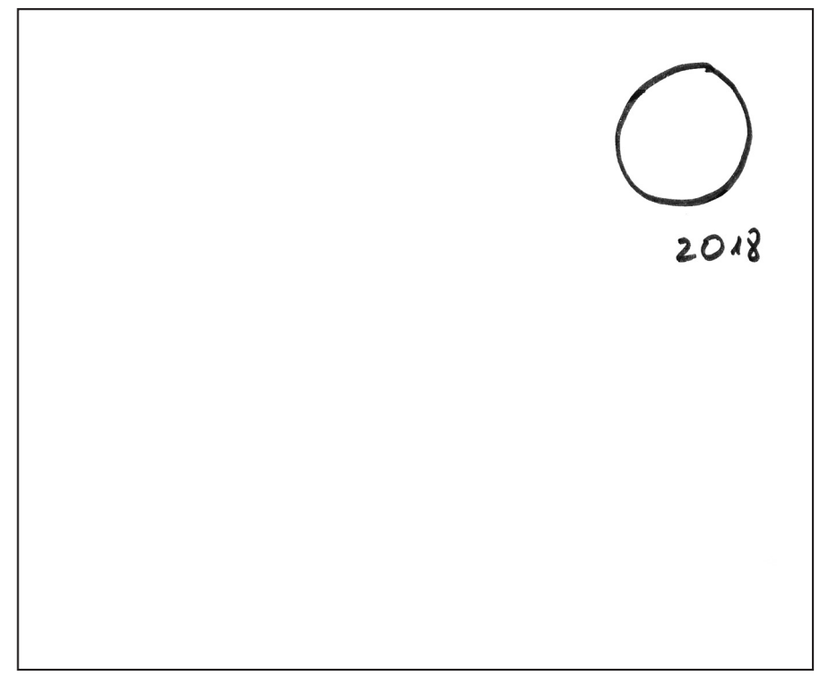

1/ Vẽ vòng tròn thứ nhất (tượng trưng cho tương lai) vào góc ngoài cùng bên phải tờ giấy A0 và ghi số năm ở tương lai tương ứng

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Xác định mong muốn/mơ ước (tương lai): 20 phút

Câu hỏi:

- *Anh/ chị mong muốn gia đình mình sẽ có những thay đổi tích cực gì vào năm 2018?*

- Hướng dẫn để người tham gia vẽ mỗi 1 điều mong muốn vào 1 thẻ giấy

- Yêu cầu chia sẻ và dán vào vòng tròn tương ứng với tương lai

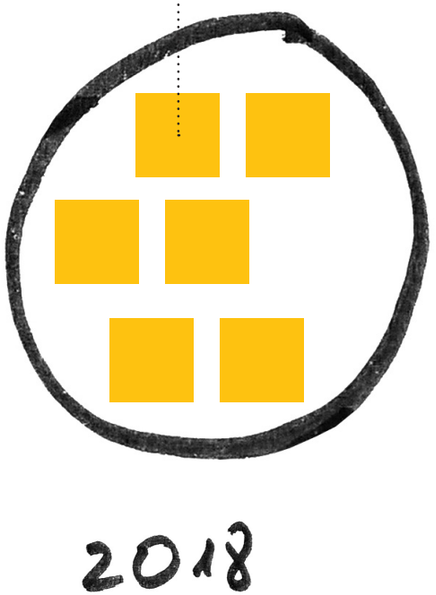

- **Sử dụng màu thẻ khác nhau từng mốc thời gian tương ứng**

ví dụ:

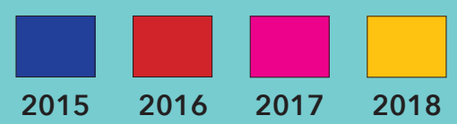

- **Khuyến khích để tham dự viên xác định những thay đổi về những khía cạnh khác của gia đình như: mối quan hệ giữa các thành viên, sự phát triển của mỗi cá nhân bên cạnh những thay đổi về thu nhập, kinh tế.**

- **Những mơ ước hay thay đổi này cần phải khả thi và có thể đạt được, không nên đưa ra những mơ ước viển vông hoặc vượt quá khả năng của bản thân hay nhóm.**

Bước 3 – Mô tả thực trạng: 20 phút

Yêu cầu người tham gia vẽ vòng tròn thứ 2 (tượng trưng cho hiện tại) vào góc dưới cùng bên trái tờ A0 và ghi năm hiện tại tương ứng

Câu hỏi:

- *Với từng khía cạnh đã nêu ở năm 2018, hiện nay đang như thế nào?*

- *Hướng dẫn để người tham gia vẽ mỗi 1 điều mong muốn vào 1 thẻ giấy*

- *Yêu cầu chia sẻ và dán vào vòng tròn đầu tiên tương ứng với hiện tại*

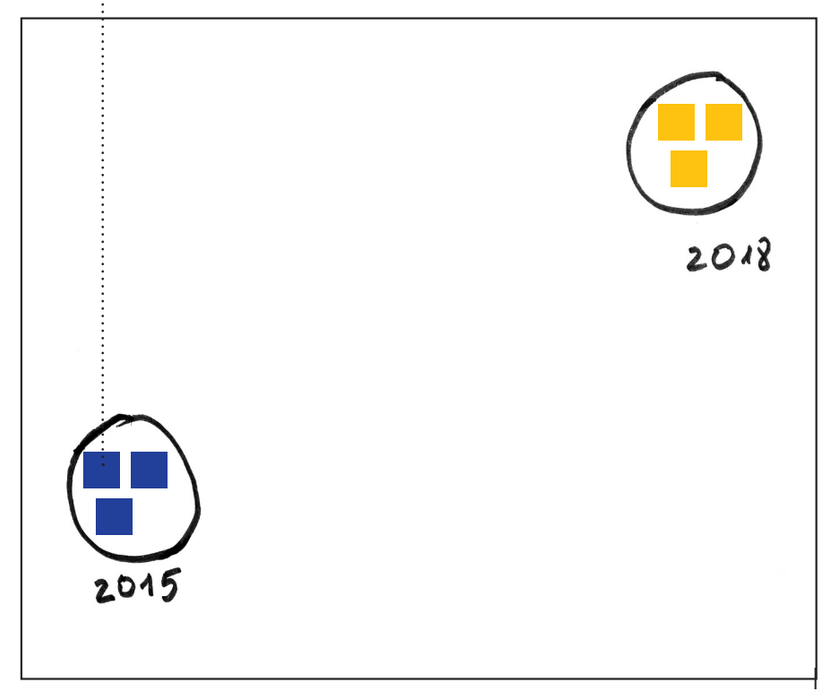

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 4 – Xác định mục tiêu cho những giai đoạn nhỏ hơn: 30 phút

Yêu cầu người tham gia nối 2 vòng tròn với nhau bằng 2 đường thẳng song song để tạo thành hình ống. Vẽ những vòng tròn ở giữa hình ống tương ứng với số năm từ hiện tại đến tương lai. Ví dụ từ năm 2015 đến 2018 thì vẽ 2 vòng tròn tương ứng với 2016 và 2017

Câu hỏi:

- *Chúng ta sẽ không thể đạt được ngay những mục tiêu của năm 2018 mà phải chia nhỏ những mục tiêu này ra. Vậy mục tiêu cho năm 2016 là gì?*

- Yêu cầu từng cặp vợ chồng/nhóm xác định mục tiêu cho năm 2016
- Chia sẻ và dán vào vòng tròn tương ứng
- Lặp lại các hoạt động trên cho năm 2017

Bước 5 – Xác định hoạt động cần thực hiện cho mỗi giai đoạn: 30 phút

Câu hỏi:

- *Ngay từ bây giờ, cần phải thực hiện những hoạt động gì để đạt được mục tiêu của năm 2016?*

- Yêu cầu người tham gia cùng nhau xác định hoạt động cần làm cho giai đoạn 2015–2016
- Chia sẻ kết quả và dán vào những mũi tên ở giữa giai đoạn 2015 và 2016 của con đường mơ ước.
- Lặp lại các hoạt động trên cho giai đoạn 2016–2017 và 2017–2018.

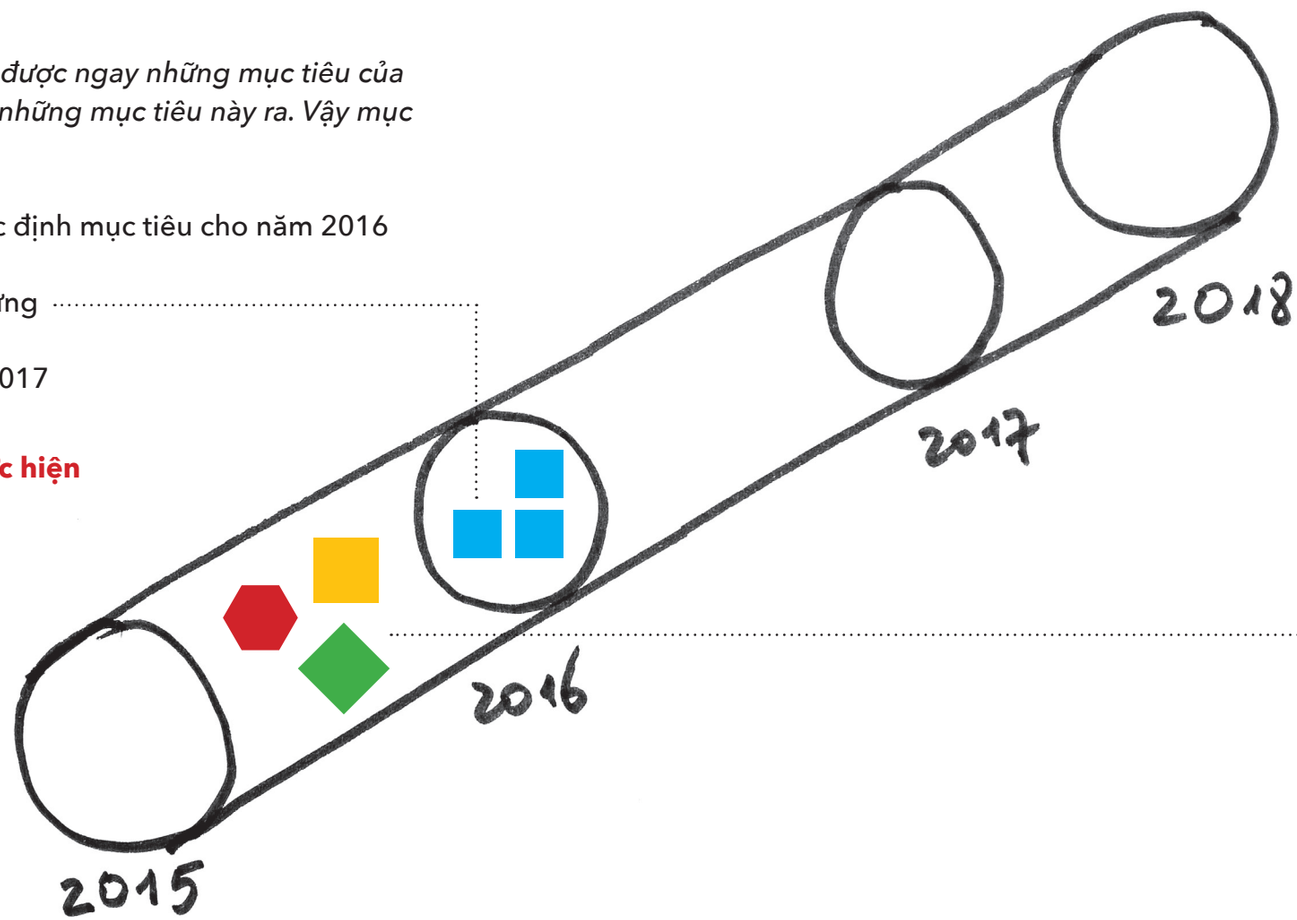

Bước 6 – Xác định cơ hội và thách thức

1. Xác định cơ hội/thuận lợi

Câu hỏi:

- *Trong quá trình thực hiện con đường mơ ước, hiện đang và sẽ có những cơ hội/ thuận lợi gì chúng ta có thể tận dụng?*

- Yêu cầu tham dự viên vẽ lên thẻ giấy và dán ở phía bên trên của con đường

2. Xác định khó khăn/thách thức

Câu hỏi:

- *Hiện đang và sẽ có những thách thức/ khó khăn gì có thể cản trở quá trình thực hiện con đường mơ ước?*

- Yêu cầu tham dự viên vẽ lên thẻ giấy và dán ở phía bên dưới của con đường

Bước 8 – Tổng kết và chốt lại kế hoạch 3 năm: 10 phút

Người điều hành tổng kết lại mục tiêu 3 năm cũng như tập trung nhắc lại những hoạt động cần thực hiện trong giai đoạn 2015–2016, 2016–2017 và 2017–2018

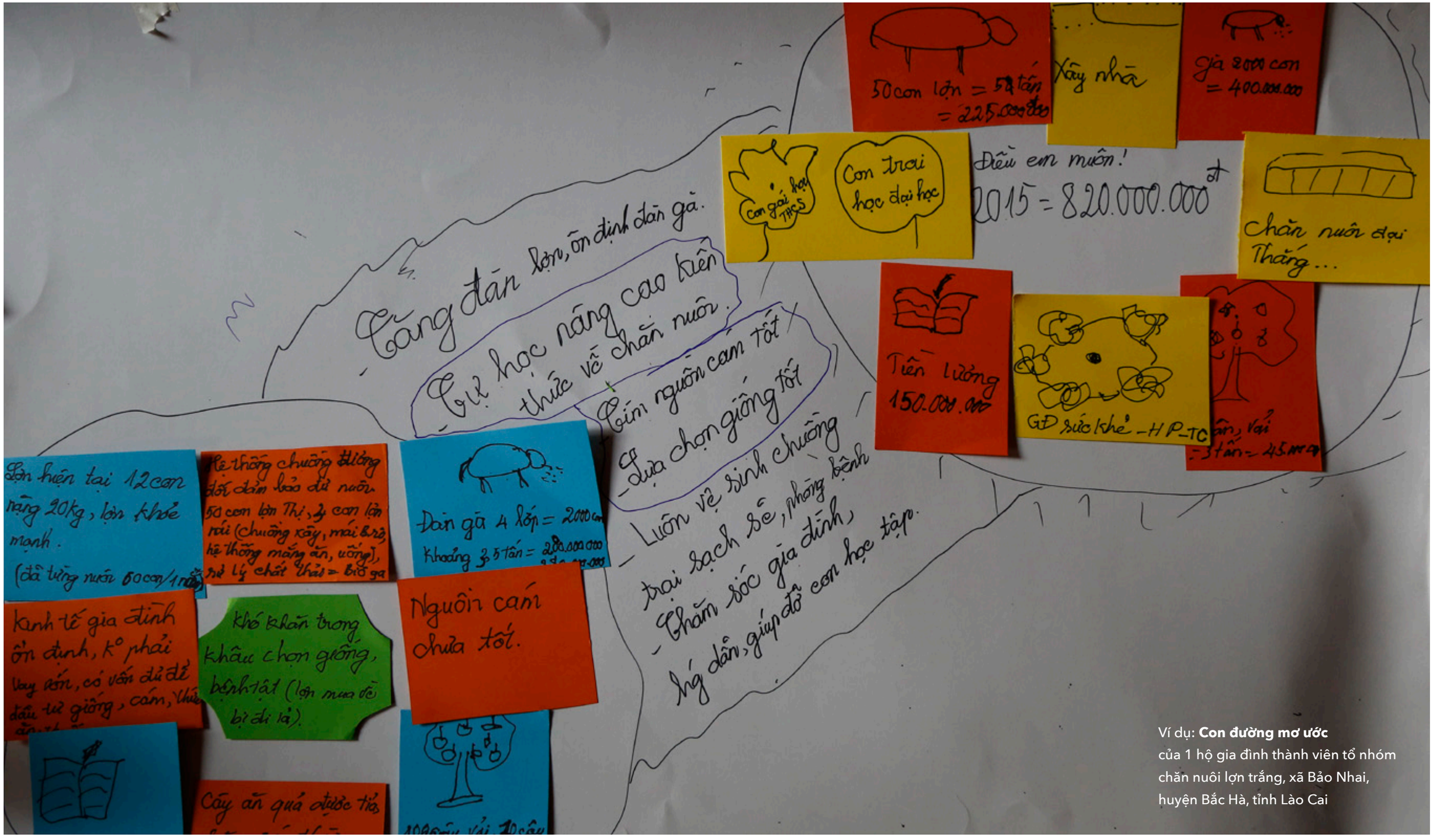

Ví dụ: **Con đường mơ ước**
của 1 hộ gia đình thành viên tổ nhóm chăn nuôi lợn trắng, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

CÔNG CỤ
SƠ ĐỒ MỐI QUAN HỆ

Mục đích:

Chia nhóm riêng
Nam và Nữ

Sơ đồ mối quan hệ là công cụ giúp những thành viên nam giới và nữ giới trong gia đình và cộng đồng xây dựng sơ đồ những mối quan hệ xã hội của mình để từ đó những điểm hợp lý hay chưa hợp lý và điều chỉnh.

Người tham gia: hộ gia đình và tổ nhóm

Thời gian: 180 phút

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Giới thiệu mục đích: 5 phút

Sau đây chúng ta sẽ cùng nhau phân tích những mối quan hệ xã hội của 1 cá nhân và từ đó tìm ra những điểm hợp lý/ chưa hợp lý để điều chỉnh

Bước 2 – Mô tả đặc điểm chung của từng giới: 15 phút

Mô tả đặc điểm chung ở 3 khía cạnh:

• *Trạng thái cảm xúc (vui, buồn...)*

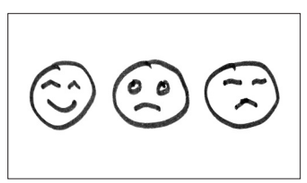

• *Tình trạng sức khoẻ (khoẻ, yếu…)*

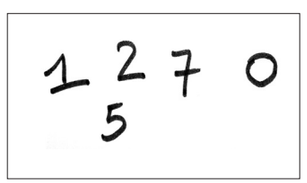

• *Trình độ học vấn/ văn hoá*

☞ Vẽ chân dung vào giữa tờ giấy A0

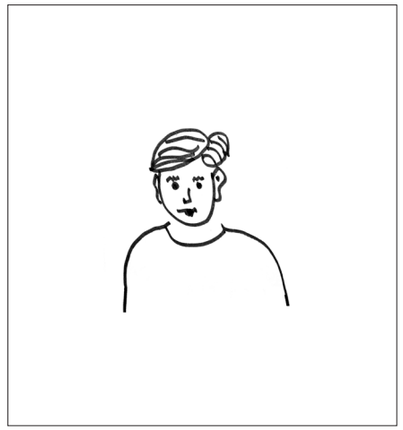

• *Vẽ chân dung vào giữa tờ giấy A0*

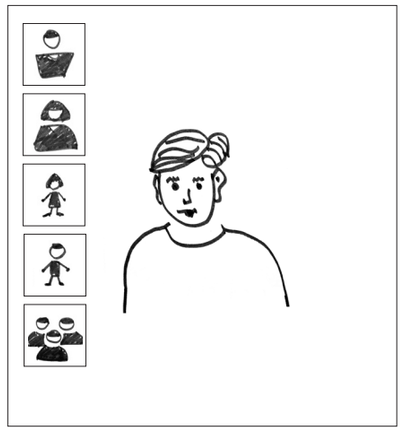

• *Vẽ hình ảnh đại diện 1 bên liên quan/1 thẻ*

Bước 3 – Liệt kê/ xác định các bên liên quan có mối quan hệ trong cuộc sống hàng ngày: 20 phút

Câu hỏi:

• *Trong cuộc sống hàng ngày anh/chị thường có mối liên hệ với cá nhân/ tổ chức nào?*

☞ Vẽ hình ảnh đại diện (1 bên liên quan/1thẻ)

Bước 4 – Đánh giá mức độ thường xuyên của các mối quan hệ: 10 phút

Câu hỏi:

• *Anh/chị thường xuyên liên hệ với ai?*

• *Anh/ chị thường ít liên hệ với ai?*

☞ Thể hiện bằng khoảng cách xa gần trên tờ giấy (gần gũi = gần, ít gần gũi = đặt xa)

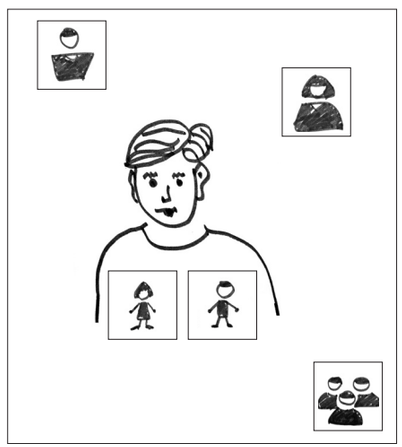

• *Thể hiện bằng khoảng cách xa gần trên tờ giấy (gần gũi = gần, ít gần gũi = đặt xa)*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 5 – Xác định tính chất của mối quan hệ: 15 phút

Câu hỏi:

- *Với mỗi bên liên quan, tính chất của mối quan hệ này là tình cảm, kinh tế hay quyền lực?*

☞ Nối các bên liên quan với hình người trung tâm bằng các gạch nối màu khác nhau.

Cụ thể là:

- Tình cảm : màu đỏ
- Kinh tế, tiền bạc : màu xanh
- Quyền lực : màu nâu

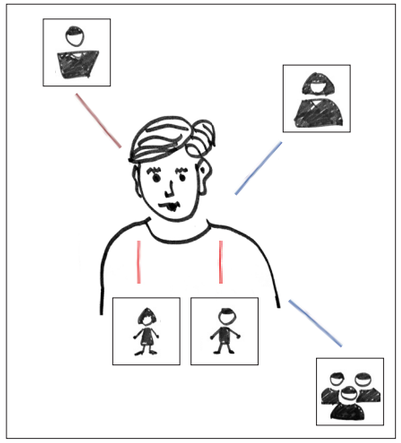

• Nối các bên liên quan với hình người trung tâm bằng các gạch nối màu khác nhau

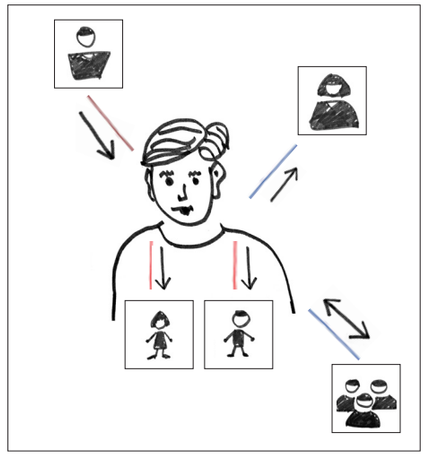

• Đánh dấu mũi tên thể hiện chiều của mối quan hệ

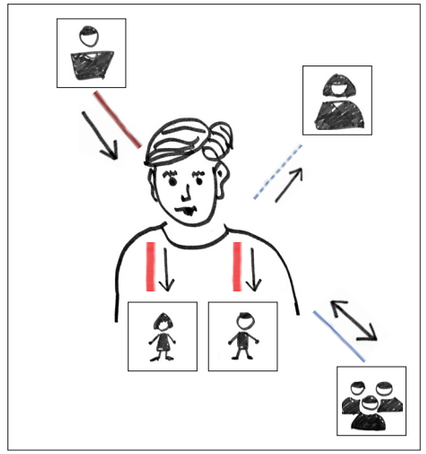

• Thể hiện bằng độ đậm, nhạt và nét gạch đoạn

Bước 6 – Xác định bên ảnh hưởng và bên bị ảnh hưởng: 15 phút

Câu hỏi:

- *Mối quan hệ này một chiều hay 2 chiều?*
- *Ai ảnh hưởng tới ai?*

☞ Đánh dấu mũi tên thể hiện chiều của mối quan hệ. Lưu ý rằng:

- Nếu bên A có ảnh hưởng tới bên B thì đánh dấu mũi tên từ A > B
- Nếu hai bên A và B có ảnh hưởng qua lại lẫn nhau thì đánh dấu mũi tên A <-> B. Nhưng nếu bên A có ảnh hưởng nhiều hơn thì mũi tên từ A sang B sẽ được đánh đậm hơn.

Bước 7 – Đánh giá chất lượng của mối quan hệ: 20 phút

Câu hỏi:

- *Trong từng mối quan hệ với từng bên liên quan, mức độ nặng nhẹ/ mạnh yếu của từng khía cạnh tình cảm/ kinh tế/ quyền lực) trên thực tế như thế nào?*

☞ Thể hiện bằng độ đậm, nhạt và nét gạch đoạn

Lưu ý: Người điều hành cần nhấn mạnh việc đánh giá chất lượng của mối quan hệ trên thực tế chứ không phải là trên lý thuyết hoặc mong muốn của người trong cuộc.

Ví dụ: Trên lý thuyết, mối quan hệ vợ chồng phải là nét đậm liền, tuy nhiên nếu trên thực tế tình cảm vợ chồng lỏng lẻo thì phải đánh dấu bằng nét gạch đoạn.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 8 – Xác định những điểm hài lòng và chưa hài lòng trong từng mối quan hệ: 15 phút

Câu hỏi:

- *Mối quan hệ nào chúng ta hài lòng/ chưa hài lòng?*

☞ Thể hiện bằng hình mặt cười, mặt mếu

• Thể hiện bằng hình mặt cười, mặt mếu

• Vẽ thẻ giấy màu khác

Bước 9 – Xác định giải pháp: 30 phút

Câu hỏi:

- *Anh chị sẽ làm gì để thay đổi điều này?*

☞ Vẽ thẻ giấy màu khác

Bước 10 – Xác định vấn đề về giới, mối quan hệ xã hội và tìm giải pháp bổ sung: 30 phút

Đại diện của mỗi nhóm sẽ chia sẻ sơ đồ mối quan hệ của nhóm minh

Câu hỏi:

- *2 sơ đồ có điểm gì giống nhau/ khác nhau?*
- *Có thêm phát hiện, nhận xét gì?*
- *Nam giới hoặc nữ giới có thể làm thêm gì để có thể giải quyết vấn đề?*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 11 – Tổng hợp thông tin và Lập kế hoạch hành động : 10 phút

Sử dụng mẫu bảng Tổng hợp thông tin và Kế hoạch hành động trong Phụ lục 1

Tổng hợp kết quả thảo luận

- *Sau buổi thảo luận, chúng ta có thêm thông tin gì về thực trạng các mối quan hệ xã hội của nam giới và nữ giới?*

o Thuận lợi (những điểm hài lòng): những mối quan hệ nào nam giới/nữ giới thấy hài lòng?

o Khó khăn (những điểm chưa hài lòng/cần thay đổi) những mối quan hệ nào nam giới/nữ giới thấy chưa hài lòng?

Lập kế hoạch hành động

- *Để giải quyết những khó khăn/điểm chưa hài lòng này, chúng ta có giải pháp gì?*

- *Để triển khai từng giải pháp, chúng ta cần thực hiện những hành động cụ thể nào?*

- *Với mỗi hành động cụ thể, khi nào sẽ thực hiện? Ai sẽ là người chịu trách nhiệm?*

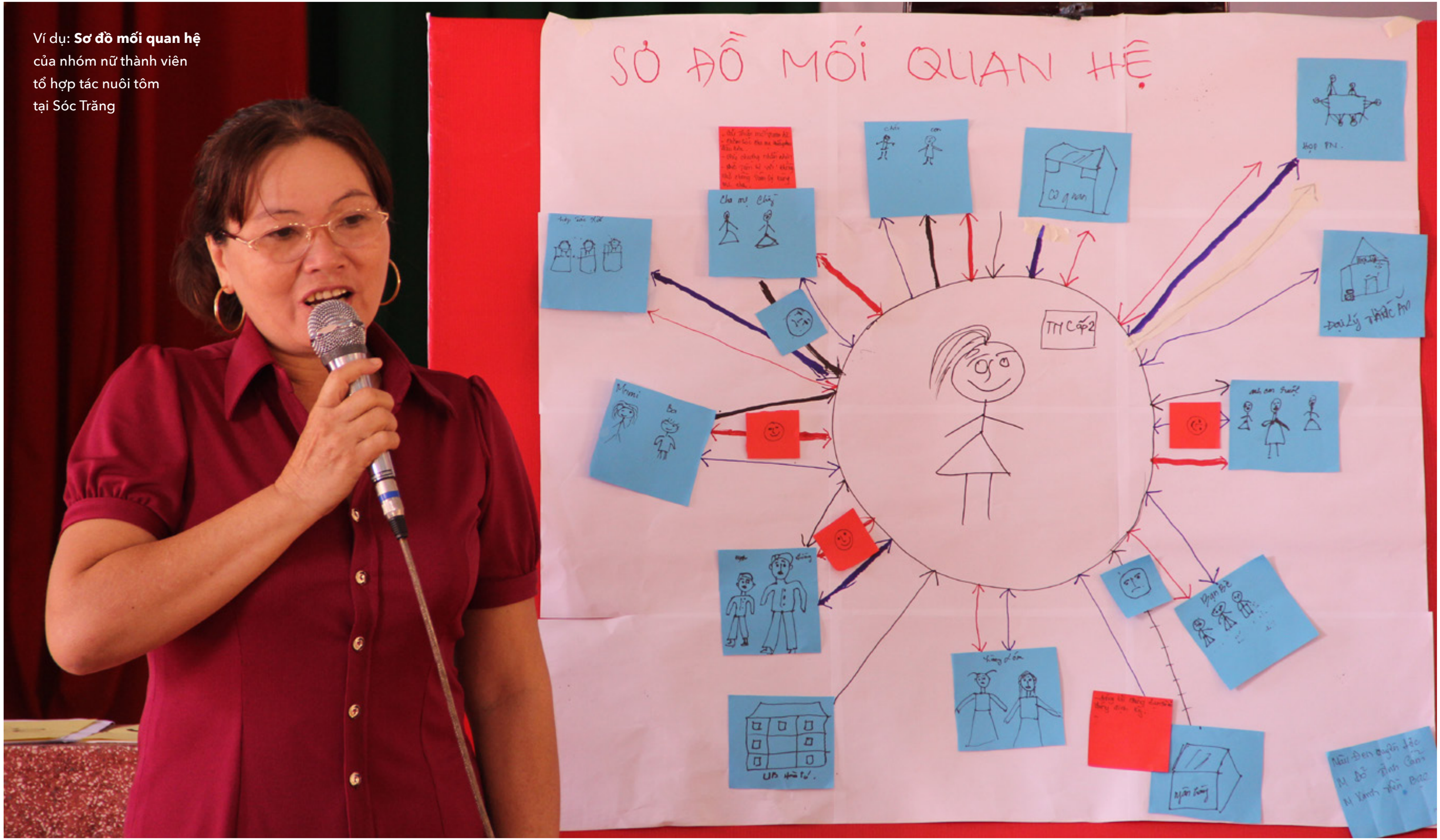

Ví dụ: **Sơ đồ mối quan hệ** của nhóm nữ thành viên tổ hợp tác nuôi tôm tại Sóc Trăng

ĐÁNH GIÁ GIỚI CÓ SỰ THAM GIA
(PARTICIPATORY GENDER REVIEW)

MỞ RỘNG VÀ PHÂN TÍCH SÂU VỀ CÔNG LÝ GIỚI
(WIDENING AND DEEPENING GENDER JUSTICE)

Để củng cố và thúc đẩy việc áp dụng GALS, định kỳ 6 tháng hoặc 1 năm, cộng đồng sẽ cùng nhau đánh giá nội dung giới có sự tham gia . Đánh giá này được xây dựng dựa trên cơ sở những thay đổi về giới do GALS tạo ra và khung pháp lý về quyền con người của công ước CEDAW.

Đánh giá giới có sự tham gia gồm có 3 mục tiêu:

1. Đánh giá những kết quả đạt được về bình đẳng giới cho tới nay

2. Tạo ra những thay đổi về giới sâu rộng hơn khi gắn với công ước CEDAW

3. Lập kế hoạch cho những giai đoạn tiếp theo

Công cụ sử dụng :

- Con đường thành tựu *(Achievement Journey)*
- Viên kim cương CEDAW *(CEDAW Diamonds)*
- Cây thách thức hành động CEDAW *(CEDAW Challenge Action Trees)*.

Trong khuôn khổ của việc thực hiện tại Việt Nam, chỉ có 2 công cụ ***Con đường thành tựu*** và ***Viên kim cương CEDAW*** là đã được sử dụng.

CÔNG CỤ
CON ĐƯỜNG THÀNH TỰU

Công cụ Con đường thành tựu là công cụ giúp các tổ nhóm và cộng đồng nhìn lại và đánh giá cả một chặng đường vừa qua, kể từ những hoạt động đầu tiên áp dụng GALS như việc sử dụng các công cụ Viên kim cương bình đẳng giới, Cây cân bằng giới, Cây thách thức hành động về giới hoặc việc cùng xây dựng Con đường mơ ước chung của tổ nhóm.

Công cụ này giúp tổ nhóm và cộng đồng nhận ra và trân trọng những kết quả đã đạt được trong quá khứ, phân tích những thách thức, khó khăn cản trở việc đạt được những mục tiêu đề ra để tiếp tục sử dụng những kết quả này trong việc lập kế hoạch cho giai đoạn tiếp theo.

Công cụ này cũng thúc đẩy việc học và thói quen quan sát cũng như phân tích cho các thành viên trong tổ nhóm và cộng đồng.

Mục đích: Giúp người tham gia

- Đánh giá được những kết quả đã đạt được và chưa đạt được ở cả 3 cấp độ (cá nhân, gia đình và tổ nhóm/cộng đồng) kể từ thời điểm xây dựng con đường mơ ước.
- Mở rộng và phân tích sâu thực trạng mối quan hệ giữa nam giới và nữ giới trong bối cảnh thực hiện các luật về bình đẳng giới tại Việt Nam.
- Rút ra bài học kinh nghiệm và xác định kế hoạch hành động cụ thể cho những giai đoạn tiếp theo.

Người tham gia: tất cả các thành viên của tổ nhóm

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Phần 1 – Tạo hứng thú về việc đánh giá kết quả thực hiện giai đoạn vừa qua

Câu hỏi nhóm lớn:

- *Những hoạt động GALS bắt đầu từ khi nào?*
- *Đã biết những công cụ gì?*
- *Sau khi áp dụng GALS thì đã tạo ra những thay đổi gì ở các cấp độ : cá nhân, gia đình, tổ nhóm/cộng đồng?*

LƯU Ý

Khơi gợi để nhiều người chia sẻ, cả nam và nữ

1. Vẽ cá nhân:
Một thay đổi mà anh/chị thấy hài lòng nhất?

2. Lập nhóm nhỏ và thảo luận trong nhóm:

- *Chia sẻ với thành viên bên cạnh*
- *Tìm những người có thay đổi gần giống mình để tạo thành nhóm*
- *Trong mỗi nhóm: thống nhất cách thể hiện thay đổi đó bằng hành động và thảo luận về mong đợi với hội thảo*

3. Chia sẻ toàn thể:

Từng nhóm thể hiện thay đổi bằng hành động và các nhóm khác đoán xem đó là thay đổi gì; và chia sẻ về các mong đợi chung của nhóm với hội thảo

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Phần 2 – Đánh giá việc thực hiện kết quả

Bước 1: Giới thiệu mục đích
Thúc đẩy viên giới thiệu mục đích của việc sử công cụ Con đường thành tựu để đánh giá:

- *Nhìn lại những kết quả đạt được và chưa đạt được kể từ thời điểm xây dựng con đường mơ ước.*

- *Rút ra những bài học kinh nghiệm và những hành động cần tiếp tục thực hiện*

Yêu cầu thành viên tổ nhóm mang đến hội thảo những con đường mơ ước của cá nhân – hộ gia đình – tổ nhóm

Mốc thời gian tương lai sẽ do người tham gia quyết định. Thông thường, mốc thời gian này sẽ cách thời điểm làm con đường mơ ước ít nhất 6 tháng.

Lưu ý người vẽ về việc nên vẽ vòng tròn có đường kính khá to để còn dán được những thẻ giấy ở phía trong.

Bước 2: Xác định mong muốn, mơ ước ở tương lai gần
1. Vẽ vòng tròn tương lai (phía trên cùng bên phải của tờ giấy) Ví dụ : vẽ vòng tròn tương lai ở thời điểm tháng 12/2016.

- *Trong vòng tròn chia thành 3 khu vực: những mong muốn thay đổi ở cấp hộ gia đình, những mong muốn thay đổi ở cấp độ tổ nhóm, và những mong muốn ở cấp độ cá nhân. Với khu vực cá nhân, lại chia tiếp thành 2 khoảng nhỏ: những thay đổi với nam và những thay đổi với nữ*

- *Dựa vào những thẻ màu đã có trong vòng tròn mơ ước (12/2016) của con đường mơ ước để vẽ lại và dán vào khu vực tương ứng trên con đường thành công.*

- *Có thể bổ sung những mong muốn mới bằng cách vẽ thêm vào các thẻ màu mới và dán vào con đường thành công*

2. Vẽ vòng tròn thời điểm xây dựng con đường mơ ước (phía dưới cùng bên trái của tờ giấy)
Ví dụ: vẽ vòng tròn tháng 12/2015

- *Sử dụng kết quả đã có trong vòng tròn hiện tại của con đường mơ ước.*

- *Làm tương tự như hướng dẫn trong bước 1*

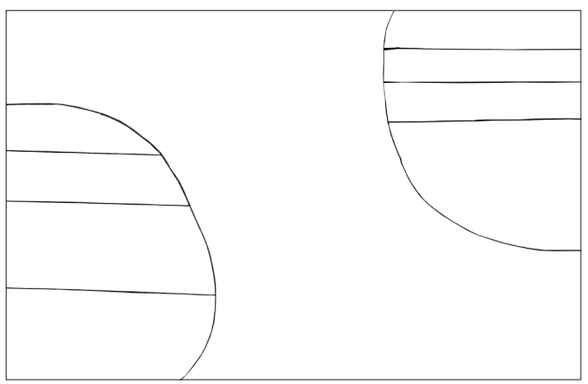

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Phần 2 – Đánh giá việc thực hiện kết quả

Bước 3: Đánh giá những việc đã thực hiện và chưa thực hiện

3. Kẻ 3 làn đường, làn 1 là sinh kế/cá nhân, làn 2 là hộ gia đình, và làn 3 là cộng đồng/tổ nhóm

☞ Trong từng làn, vẽ những việc đã làm được và chưa làm được? (dựa trên kết quả đã có của con đường mơ ước)

Câu hỏi:

- *Trong thời gian vừa qua, chúng ta đã thực hiện được những hoạt động nào?*
- *Trong thời gian vừa qua, chúng ta chưa thực hiện được những hoạt động nào?*

☞ Đánh dấu những hành động đã được làm và những hành động chưa được làm.

CHÚ Ý

Thúc đẩy viên (TDV) có thể đưa ra một vài ví dụ là hành động và hỏi là hành động đó thuộc làn nào để TDV phân biệt rõ được 3 làn. Có thể sử dụng màu của thẻ để phân biệt 3 làn.

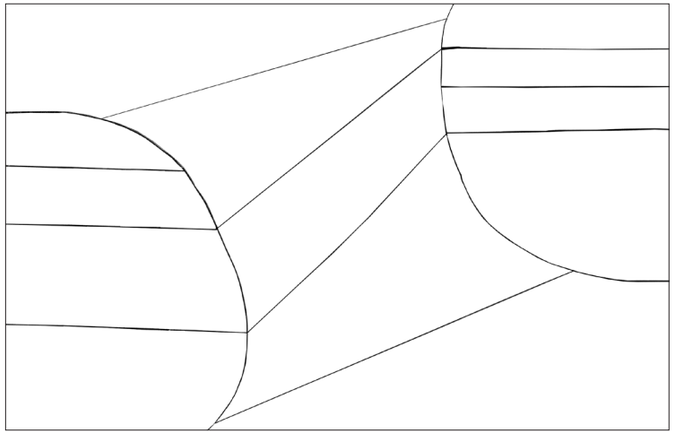

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Phần 2 – Đánh giá việc thực hiện kết quả

Bước 4: Xác định nguyên nhân của việc thực hiện hoặc không thực hiện được kế hoạch

4. Xác định những nguyên nhân của việc thực hiện được kế hoạch

Câu hỏi:

- *Vì những lý do gì mà chúng ta đã thực hiện được hoạt động này?*

☞ Vẽ những nguyên nhân ra thẻ giấy và dán ở phía trên của con đường thành tựu

5. Xác định những nguyên nhân của việc không thực hiện được kế hoạch

Câu hỏi:

- *Vì sao chúng ta chưa thực hiện được những hoạt động theo kế hoạch?*

☞ Vẽ những nguyên nhân ra thẻ giấy và dán ở phía dưới của con đường thành tựu

CHÚ Ý

TĐV có thể đưa ra một vài ví dụ là hành động và hỏi là hành động đó thuộc làn nào để TDV phân biệt rõ được 3 làn. Có thể sử dụng màu của thẻ để phân biệt 3 làn.

Ví dụ :

- **Nam giới đã chia sẻ công việc nhà**
  –> thuộc về làn 1, cá nhân.
- **Nhiều hộ gia đình đã thực hiện việc mở rộng chuồng trại theo kế hoạch**
  –> thuộc về làn 2, hộ gia đình
- **Tổ nhóm đã ký kết được 1 hợp đồng với công ty cung cấp thức ăn gia súc**
  –> thuộc về làn 3, cộng đồng, tổ nhóm

6. Rút bài học về việc thực hiện kế hoạch

Câu hỏi :

- *Chúng ta rút ra những bài học gì về việc thực hiện kế hoạch trong giai đoạn vừa qua?*

☞ Vẽ các bài học vào các bông hoa và dán xung quanh con đường

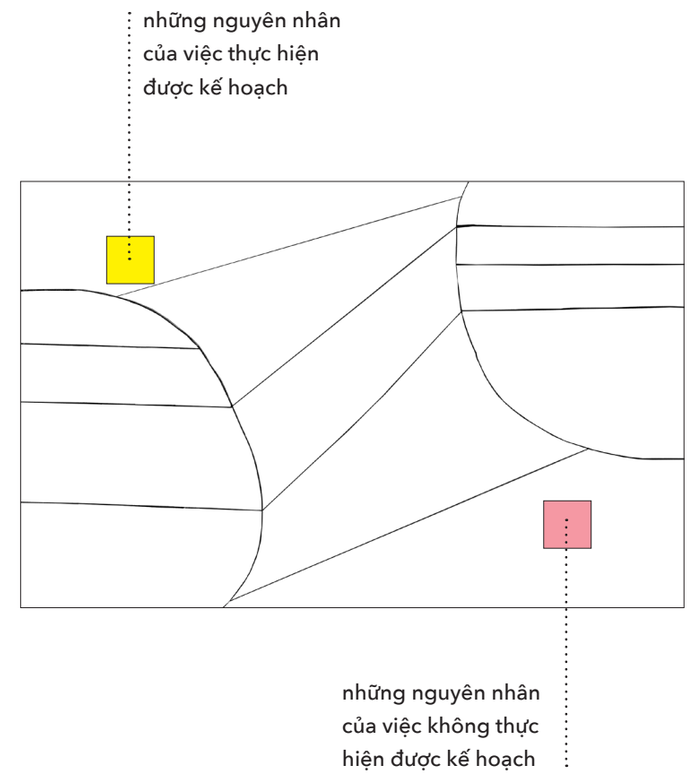

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Phần 2 – Đánh giá việc thực hiện kết quả

Bước 5: Xác định hành động cần làm trong giai đoạn tiếp theo

7. Xác định kế hoạch cho giai đoạn tiếp theo

Câu hỏi:

- Cần phải thực hiện những hoạt động gì từ giờ đến 12/2016 để kế hoạch được thực hiện tốt hơn?

Bước 6: Tổng kết

TĐV tổng kết và chốt lại những hành động đã được thống nhất trong kế hoạch

Có thể sử dụng thẻ hình bàn tay để vẽ các hành động

Ví dụ: **Con đường thành tựu** của Hợp tác xã Thành Đạt, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

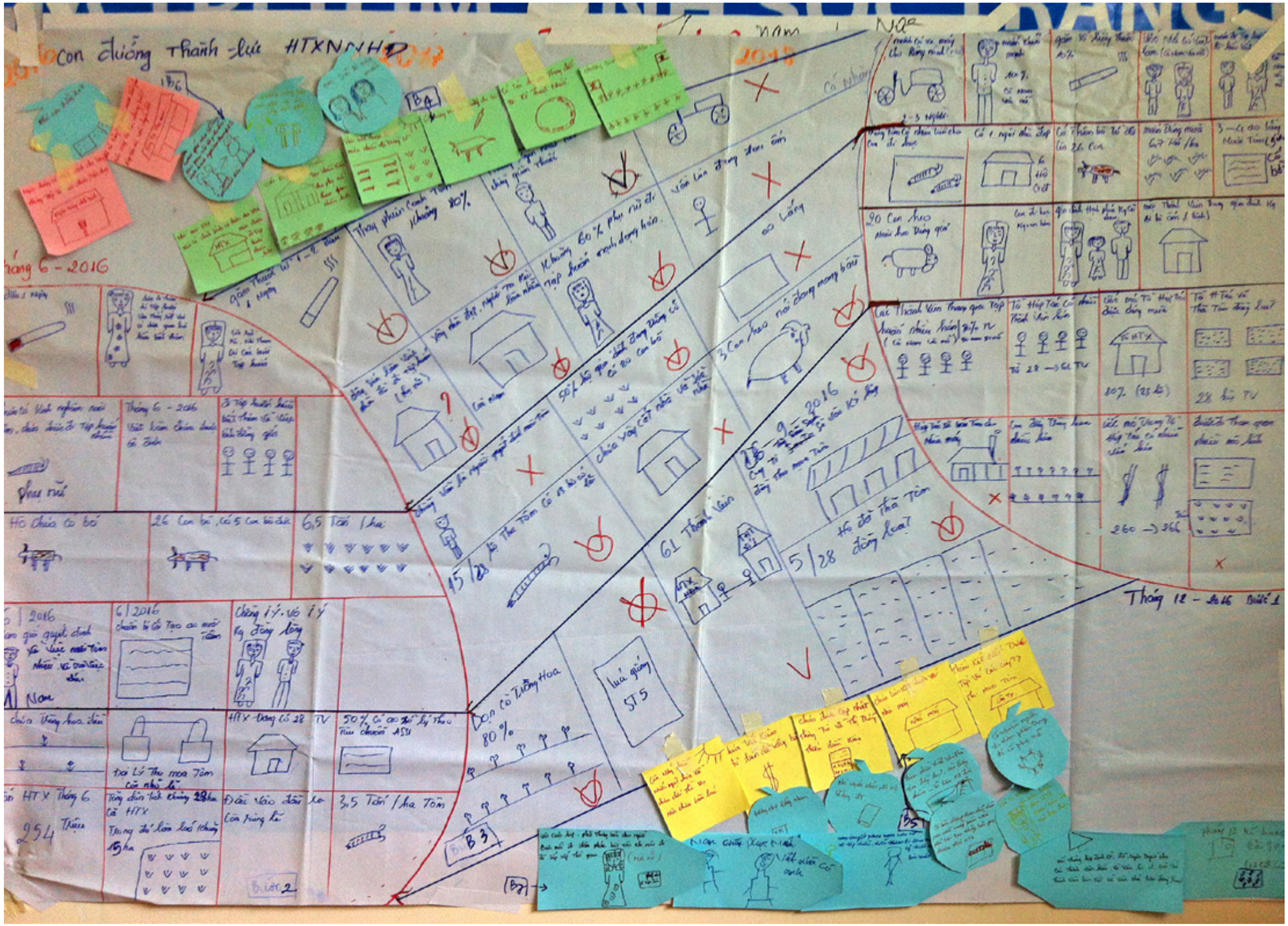

CÔNG CỤ
VIÊN KIM CƯƠNG CEDAW

Viên kim cương CEDAW là công cụ giúp các thành viên nam giới và nữ giới trong cộng đồng thảo luận sâu hơn những vấn đề về giới. Những vấn đề này được xem xét khi đặt trong bối cảnh chính phủ các nước trên thế giới đang thúc đẩy việc thực hiện các công ước quốc tế về quyền con người. Công ước của Liên hiệp quốc chống lại phân biệt đối xử với phụ nữ (CEDAW) là một trong những công ước như vậy.

Công ước CEDAW ra đời năm 1979. Nội dung gồm 30 điều nhưng có thể tổng hợp lại 5 nhóm quyền chính, đó là:

1. Quyền được bảo vệ trước mọi hình thức bạo lực
2. Quyền bình đẳng trong việc ra quyết định
3. Quyền bình đẳng trong việc sở hữu tài sản
4. Quyền bình đẳng trong cơ hội việc làm và nghỉ ngơi
5. Quyền tự do tư tưởng, tham gia các phong trào và tổ chức xã hội

Công cụ này được sử dụng cho hộ gia đình hoặc cho tổ nhóm. Mỗi một nhóm quyền của công ước CEDAW sẽ được phân tích bằng một viên kim cương riêng vì vậy sẽ có 5 viên kim cương CEDAW cho 5 nhóm quyền chính.

Trong tài liệu này sẽ chỉ đề cập tới 3 nội dung chính của viên kim cương CEDAW đó là:

- Tổng quan về công ước CEDAW
- Phân tích thực trạng việc thực hiện quyền được bảo vệ trước mọi hình thức bạo lực
- Phân tích thực trạng việc thực hiện quyền bình đẳng trong việc ra quyết định

TỔNG QUAN VỀ CÔNG ƯỚC CEDAW

Mục đích: Việc giới thiệu tổng quan về công ước CEDAW nhằm:

- Giúp người tham dự hiểu được công ước CEDAW và nội dung cơ bản của 5 nhóm quyền trong công ước CEDAW.
- Phân tích được thực trạng việc thực hiện 5 nhóm quyền này tại địa phương.
- Lựa chọn ưu tiên từ 1 – 2 nhóm quyền để phân tích tiếp.
- Xác định và đưa ra được các hành động để thúc đẩy việc thực hiện các nhóm quyền này trong thời gian tới.

Người tham gia: hộ gia đình hoặc các thành viên tổ nhóm

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Trải nghiệm

Chơi trò chơi " Ném giấy"

Cách chơi:

1. Yêu cầu học viên chia thành 3 hàng ngang:
   - *Hàng 1: chỉ gồm toàn nữ*
   - *Hàng 2: gồm những thành viên là nam giới có chiều cao, vóc dáng khiêm tốn*
   - *Hàng 3 : gồm những thành viên nam giới cao lớn*
2. Yêu cầu cả 3 hàng di chuyển xuống phía cuối và đứng theo trình tự theo hàng ngang: hàng 1 trên cùng , hàng 3 đứng ở giữa và cuối cùng là hàng 2.
3. Tuỳ theo diện tích của địa điểm làm việc mà quyết định khoảng cách để 1 thùng bìa cacton cách hàng 1 từ 5–7 m.
4. Phát cho mỗi người tham dự 1 tờ giấy và yêu cầu vo viên tờ giấy lại.
5. Yêu cầu lần lượt từng hàng sẽ ném tờ giấy sao cho viên giấy có thể trúng vào trong thùng bìa. Trình tự ném giấy sẽ là hàng 1, hàng 3, cuối cùng là hàng 2.

Bước 2 – Phân tích trò chơi

Câu hỏi:

- *Những ai đã ném được trúng viên giấy vào trong thùng bìa?*
- *Người đó đứng hàng thứ mấy?*
- *Vị trí đứng ở hàng nào sẽ dễ ném trúng giấy vào thùng nhất? Vì sao?*
- *Vị trí đứng hàng nào sẽ khó ném giấy trúng nhất? Vì sao?*
- *Những người đứng hàng cuối cùng cảm thấy như thế nào khi bị ném giấy cuối cùng ?*
- *Nếu được thay đổi thì cả lớp sẽ làm gì để có thể có nhiều người ném trúng hơn?*
- *Vì sao lại thay đổi như vậy?*
- *Nếu liên hệ trò chơi với thực tế, việc ném trúng giấy sẽ giống với điều gì?*
- *Việc có những người sẽ thuận lợi hơn khi ném giấy, có những người khó khăn hơn giống với điều gì trong thực tế?*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Rút bài học sau trò chơi

• Trong xã hội, phụ nữ thường là nhóm yếu thế hơn so với nam giới và phải chịu nhiều rào cản hơn trong việc tiếp cận với những nguồn lực.

• Công ước CEDAW đã ra đời năm 1979 nhằm giảm thiểu những bất bình đẳng đối với phụ nữ.

• CEDAW gồm rất nhiều nội dung nhưng tập trung vào 5 nhóm quyền chính:

1. Quyền được bảo vệ trước mọi hình thức bạo lực.

2. Quyền bình đẳng trong việc ra quyết định.

3. Quyền bình đẳng trong việc sở hữu tài sản.

4. Quyền bình đẳng trong cơ hội việc làm và nghỉ ngơi.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Rút bài học sau trò chơi (tiếp)

5. Quyền tự do tư tưởng và tham gia các phong trào, tổ chức xã hội.

Bước 4 – Phân tích thực trạng 5 nhóm quyền CEDAW với thực tế địa phương

Câu hỏi:

- *Hiện tại, các quyền này đang được thực hiện như thế nào tại địa phương?*

- Chia thành 5 nhóm nhỏ để thảo luận 1 nội dung mà nhóm quan tâm
- Chia sẻ nhóm lớn

Bước 5 – Lựa chọn ưu tiên vấn đề cần tập trung phân tích sâu và giải quyết

Yêu cầu:

- *Mỗi nhóm nhỏ chọn 2 nhóm quyền đang tồn tại nhiều vấn đề nhất để phân tích sâu và tìm giải pháp giải quyết*

- Chia sẻ nhóm lớn
- TĐV tập hợp kết quả để xác định 2 nhóm quyền cần được ưu tiên phân tích sâu

PHÂN TÍCH THỰC TRẠNG
quyền bình đẳng trong việc ra quyết định

Mục đích:

- Phân tích sâu những biểu hiện của việc bất bình đẳng trong việc ra quyết định giữa nam và nữ.

- Đưa ra được những quy tắc ứng xử cần thực hiện để góp phần giải quyết thực trạng trên.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Giới thiệu mục đích

TĐV giới thiệu mục đích của công cụ

- Phân tích sâu những biểu hiện của việc bất bình đẳng trong việc ra quyết định giữa nam và nữ

- Đưa ra được những hành động cần thực hiện ngay để góp phần giải quyết thực trạng trên

LƯU Ý

Để TDV hình dung về khái niệm thế nào là người có quyền lực, có thể gợi ý để họ hình dung về một người nam/nữ mà theo họ là có quyền lực và thảo luận vì sao họ chọn người đó

Bước 2 – Tìm hiểu cách hiểu riêng của mỗi giới
(Xây dựng viên kim cương riêng cho nhóm nam và nhóm nữ)

☞ Chia người tham dự thành 2 nhóm :

- Nhóm nam
- Nhóm nữ

☞ Trong mỗi 1 nhóm sẽ vẽ hình viên kim cương lên giấy A0 và cùng phân tích theo câu hỏi hướng dẫn:

- *Phụ nữ nắm quyền trong gia đình và cộng đồng thì thường ra những loại quyết định gì?*

☞ vẽ ra những thẻ giấy và xếp phía trên ở bên ngoài viên kim cương

☞ những thẻ giống nhau được xếp vào nửa trên bên trong viên kim cương

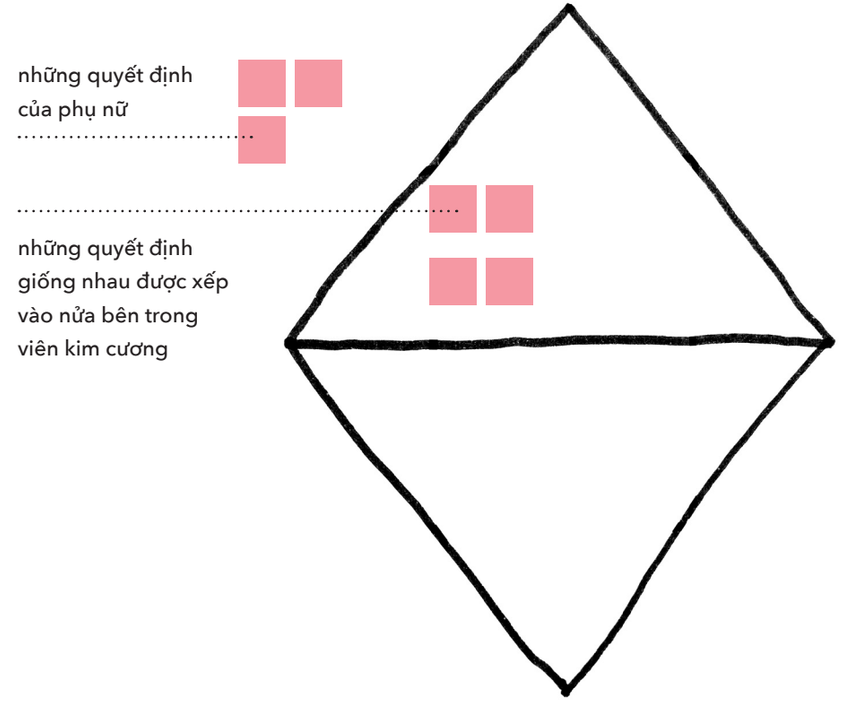

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Tìm hiểu cách hiểu riêng của mỗi giới (Xây dựng viên kim cương riêng cho nhóm nam và nhóm nữ)

- *Phụ nữ không có quyền lực thì thường chỉ được ra những loại quyết định gì?*

☞ vẽ ra thẻ giấy và xếp phía dưới ở bên ngoài viên kim cương

☞ những thẻ giống nhau được xếp vào nửa dưới bên trong viên kim cương

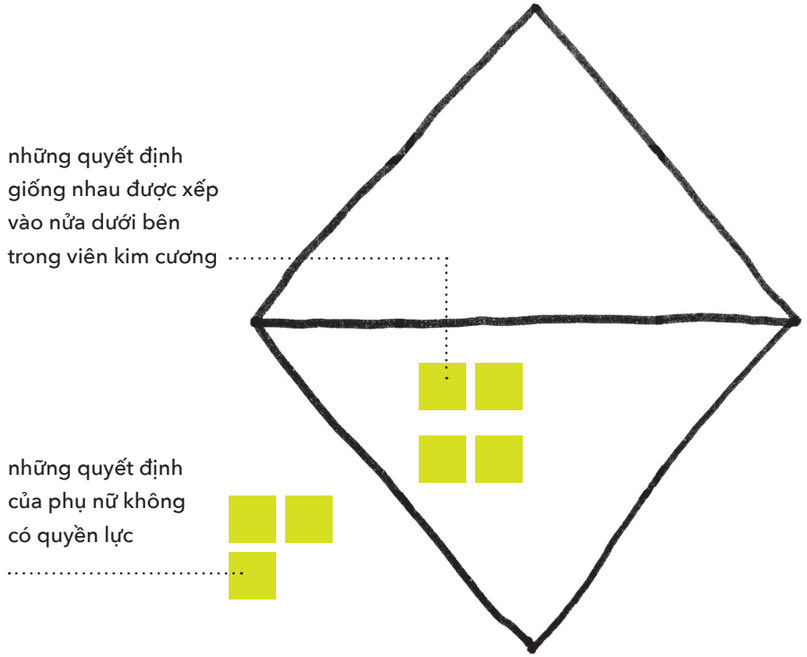

LƯU Ý

Để TDV hình dung về khái niệm thế nào là người có quyền lực, có thể gợi ý để họ hình dung về một người nam/nữ mà theo họ là có quyền lực và thảo luận vì sao họ chọn người đó

☞ Thực hiện hoàn toàn tương tự những thao tác trên với nhóm nam:

- *Nam giới có quyền lực trong gia đình thì thường ra những loại quyết định gì?*

☞ vẽ ra thẻ giấy và xếp phía trên ở bên ngoài viên kim cương

☞ những thẻ giống nhau được xếp vào nửa trên bên trong viên kim cương

- Nam giới không có quyền lực trong gia đình thì chỉ được ra những loại quyết định gì?

☞ vẽ ra thẻ giấy và xếp phía trên ở bên ngoài viên kim cương

☞ những thẻ giống nhau được xếp vào nửa trên bên trong viên kim cương

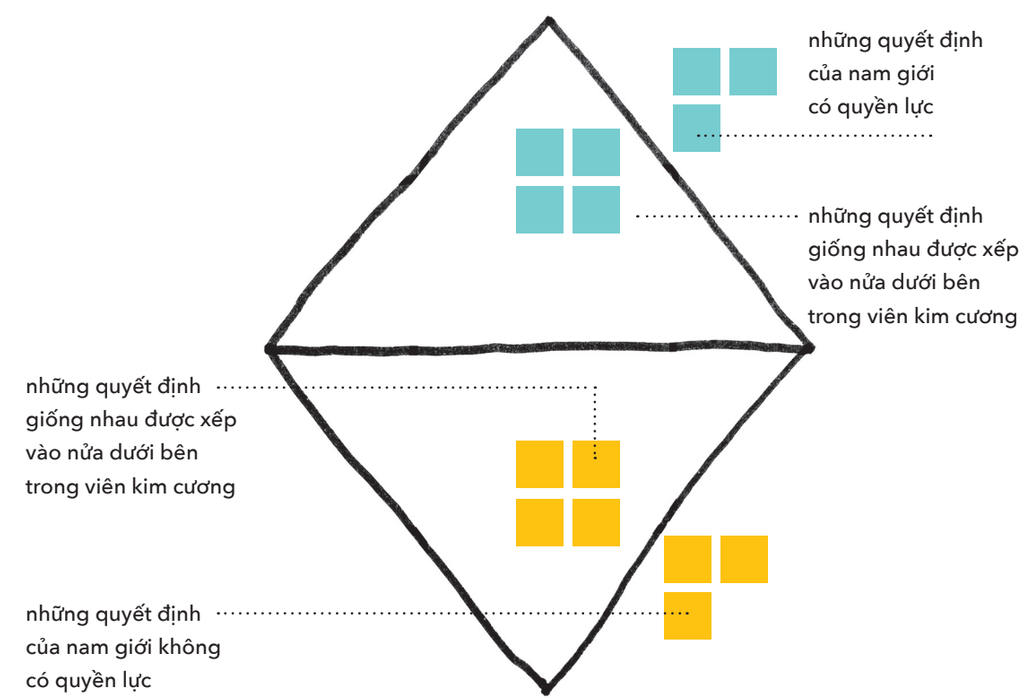

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 3 – Xác định những điểm giống và khác nhau trong cách hiểu của cả 2 giới
(Thống nhất viên kim cương chung cho cả 2 giới)

☞ Lần lượt từng nhóm sẽ chia sẻ viên kim cương của mình

☞ Tập hợp những thẻ giống nhau để cùng 1 chỗ vào những vị trí tương ứng trên viên kim cương

Bước 4 – Nhận xét và phân tích viên kim cương chung

Câu hỏi:

- *Người nam giới và người phụ nữ có quyền lực giống nhau ở điểm nào?*
- *Người nam giới và người phụ nữ không có quyền lực giống nhau ở điểm nào?*
- *Nhận xét gì về năng lực và khả năng của phụ nữ?*
- *Ai sẽ là người có quyền hơn trong việc ra quyết định giữa nam giới và nữ giới?*
- *Chị em có hài lòng không với điều này?*
- *Điều gì sẽ diễn ra khi nam giới luôn là người có quyền hơn trong việc ra quyết định?*
- *Điều này có cần thay đổi không?*
- *Chị em có mong muốn thay đổi không?*
- *Các anh có thấy cần thay đổi thực trạng này không?*

LƯU Ý

Yêu cầu người tham dự vẽ những hành động ra thẻ giấy. 1 hành động 1 thẻ giấy

Bước 5 – Xác định và thống nhất quy tắc ứng xử của cộng đồng

Câu hỏi:

- *Cần phải có những quy tắc ứng xử nào để đảm bảo việc bình đẳng trong ra quyết định giữa nam và nữ?*
- *Từng cá nhân có thể làm gì?*
- *Từng gia đình có thể làm gì?*
- *Cả cộng đồng cần phải gì?*
- *Chia sẻ nhóm lớn và thống nhất kế hoạch hành động*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 6 – Tổng hợp thông tin và Lập kế hoạch hành động

Sử dụng mẫu bảng Tổng hợp thông tin và Kế hoạch hành động trong Phụ lục 1

Tổng hợp kết quả thảo luận

- *Sau buổi thảo luận, chúng ta có thêm thông tin gì về thực trạng của việc ra quyết định giữa nam giới và nữ giới*

o *Thuận lợi (những điểm hài lòng): hài lòng gì với việc ra quyết định giữa nam giới và nữ giới?*

o *Khó khăn (những điểm chưa hài lòng/cần thay đổi chưa hài lòng gì?*

Lập kế hoạch hành động

- *Để giải quyết những khó khăn/điểm chưa hài lòng này, chúng ta có giải pháp gì?*

- *Để triển khai từng giải pháp, chúng ta cần thực hiện những hành động cụ thể nào?*

- *Với mỗi hành động cụ thể, khi nào sẽ thực hiện? Ai sẽ là người chịu trách nhiệm?*

Ví dụ: **Phân tích thực trạng quyền bình đẳng trong việc ra quyết định**
của các thành viên nam giới và nữ giới
tại hợp tác xã Cái Bát,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

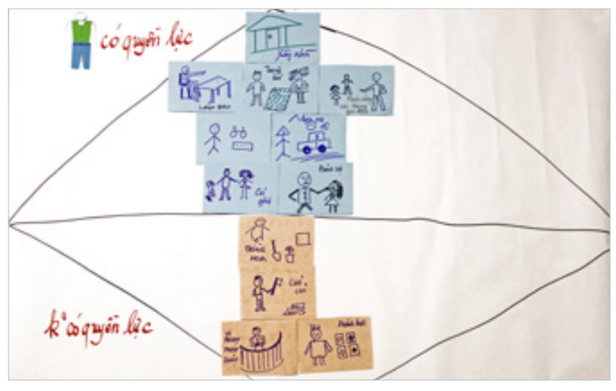

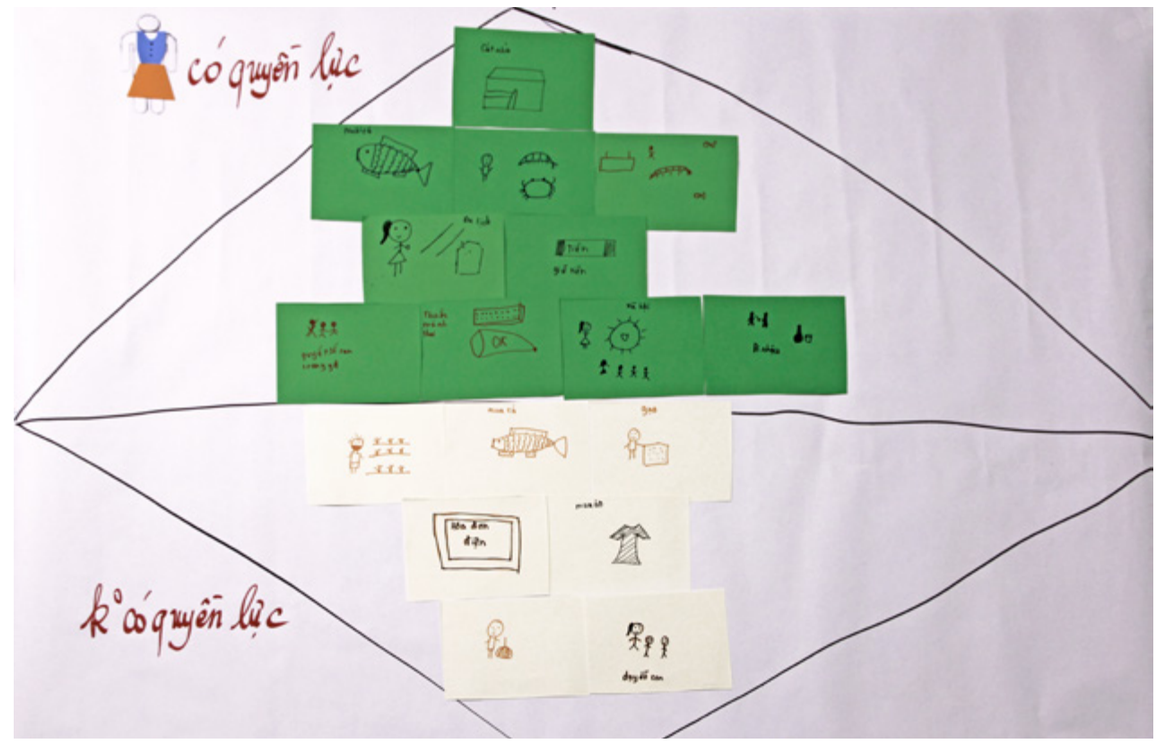

PHÂN TÍCH THỰC TRẠNG
việc thực hiện quyền được bảo vệ trước mọi hình thức bạo lực

Mục đích:

- Phân tích sâu những biểu hiện khác nhau của các hình thức bạo lực gia đình.
- Đưa ra được những quy tắc ứng xử cần thực hiện để góp phần giải quyết thực trạng trên.

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 1 – Giới thiệu mục đích

TĐV giới thiệu mục đích của công cụ

- Phân tích sâu những biểu hiện khác nhau của các hình thức bạo lực gia đình
- Đưa ra được những hành động cần thực hiện ngay để góp phần giải quyết thực trạng trên

LƯU Ý

TĐV có thể giới thiệu qua về các hình thức bạo lực cho người tham dự bằng cách tham khảo đường link:

http://genic.molisa.gov.vn/news/detail2/tabid/371/newsid/54329/seo/Bao-luc-tren-co-so-gioi-Mot-so-khia-canh-ve-luat-phap-va-chinh-sach-o-Viet-Nam/language/vi-VN/Default.aspx

Bước 2 – Tìm hiểu cách hiểu riêng của mỗi giới
(Xây dựng viên kim cương riêng cho nhóm nam và nhóm nữ)

☞ Chia người tham dự thành 2 nhóm :

- Nhóm nam
- Nhóm nữ

☞ Trong mỗi 1 nhóm sẽ vẽ hình viên kim cương lên giấy A0 và cùng phân tích theo câu hỏi hướng dẫn:

- *Như thế nào là một gia đình không có bạo lực?*

☞ Vẽ ra những thẻ giấy và xếp phía trên ở bên ngoài viên kim cương

☞ Những thẻ giống nhau được xếp vào nửa trên bên trong viên kim cương

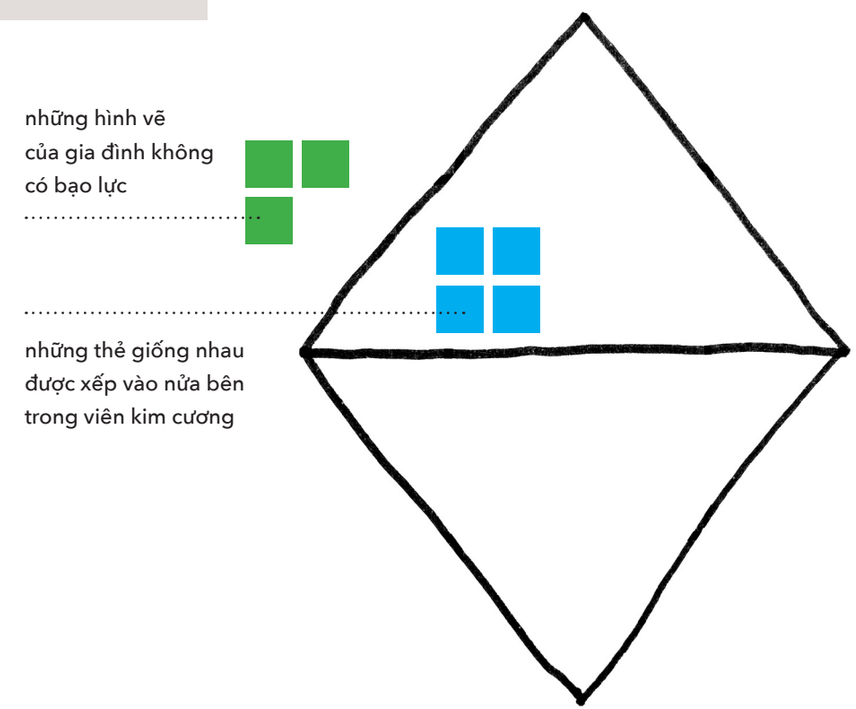

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 2 – Tìm hiểu cách hiểu riêng của mỗi giới (Xây dựng viên kim cương riêng cho nhóm nam và nhóm nữ)

- *Như thế nào là một gia đình có bạo lực?*

☞ Vẽ ra những thẻ giấy và xếp phía dưới ở bên ngoài viên kim cương

☞ Những thẻ giống nhau được xếp vào nửa dưới bên trong viên kim cương

Thực hiện hoàn toàn tương tự những thao tác trên với nhóm nam.

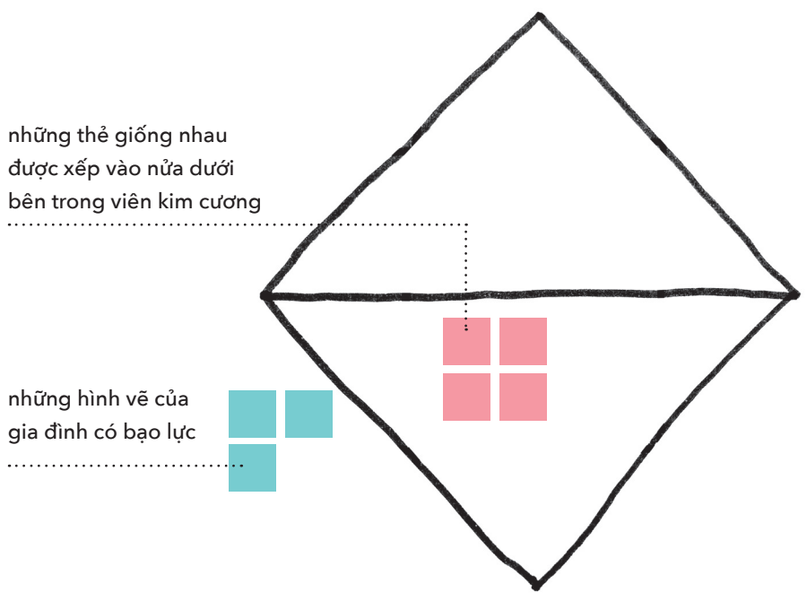

LƯU Ý

TĐV có thể nhóm thẻ giấy thành các nhóm theo các hình thức bạo lực, ví dụ: bạo lực tinh thần, bạo lực tình dục, bạo lực thể xác, bạo lực kinh tế…

Yêu cầu người tham dự vẽ những hành động ra thẻ giấy. 1 hành động 1 thẻ giấy.

Bước 3 – Xác định những điểm giống và khác nhau trong cách hiểu của cả 2 giới (Thống nhất viên kim cương chung cho cả 2 giới)

☞ Lần lượt từng nhóm sẽ chia sẻ viên kim cương của mình

☞ Tập hợp những thẻ giống nhau để cùng 1 chỗ vào những vị trí tương ứng trên viên kim cương

Bước 4 – Nhận xét & phân tích viên kim cương chung

Câu hỏi:

- *Nhận xét gì về vấn đề bạo lực gia đình đối với cả nam giới và nữ giới?*
- Ai là người phải chịu nhiều hình thức bạo lực hơn giữa nam và nữ?

Bước 5 – Xác định và thống nhất quy tắc ứng xử của cộng đồng

Câu hỏi:

- *Cần phải có những quy tắc ứng xử nào để đảm bảo quyền không bị bạo hành dưới mọi hình thức được đảm bảo?*
- *Từng cá nhân có thể làm gì?*
- *Từng gia đình có thể làm gì?*
- *Cả cộng đồng cần phải gì?*
- *Chia sẻ nhóm lớn và thống nhất kế hoạch hành động*

TIẾN TRÌNH THỰC HIỆN

Bước 6 – Tổng hợp thông tin và Lập kế hoạch hành động

Sử dụng mẫu bảng Tổng hợp thông tin và Kế hoạch hành động trong Phụ lục 1

Tổng hợp kết quả thảo luận

- *Sau buổi thảo luận, chúng ta có thêm thông tin gì về thực trạng của vấn đề bạo lực gia đình đối với nam giới và nữ giới?*

o *Thuận lợi (những điểm hài lòng): hài lòng gì với thực trạng quyền được bảo vệ trước mọi hình thức bạo lực của phụ nữ?*

o *Khó khăn (những điểm chưa hài lòng/cần thay đổi chưa hài lòng gì?*

Lập kế hoạch hành động

- *Để giải quyết những khó khăn/điểm chưa hài lòng này, chúng ta có giải pháp gì?*

- *Để triển khai từng giải pháp, chúng ta cần thực hiện những hành động cụ thể nào?*

- *Với mỗi hành động cụ thể, khi nào sẽ thực hiện? Ai sẽ là người chịu trách nhiệm?*

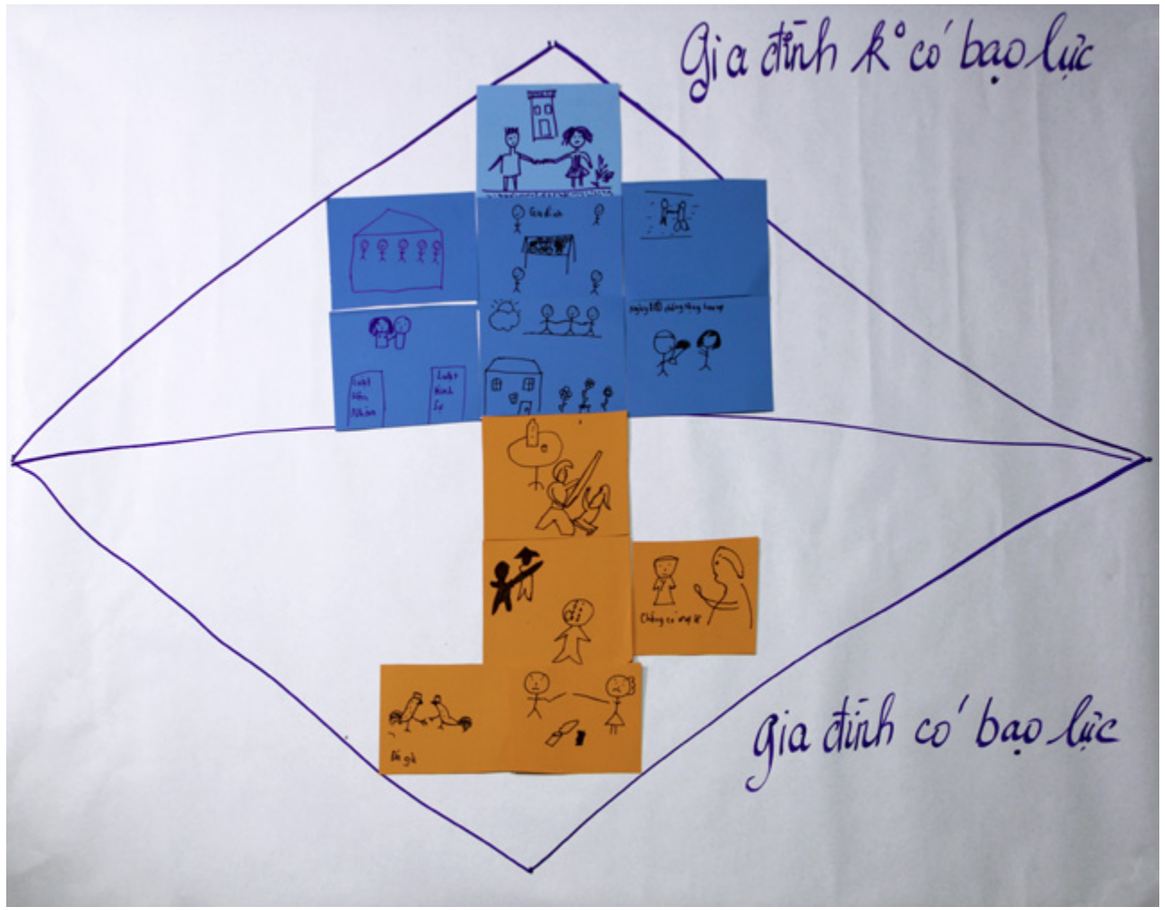

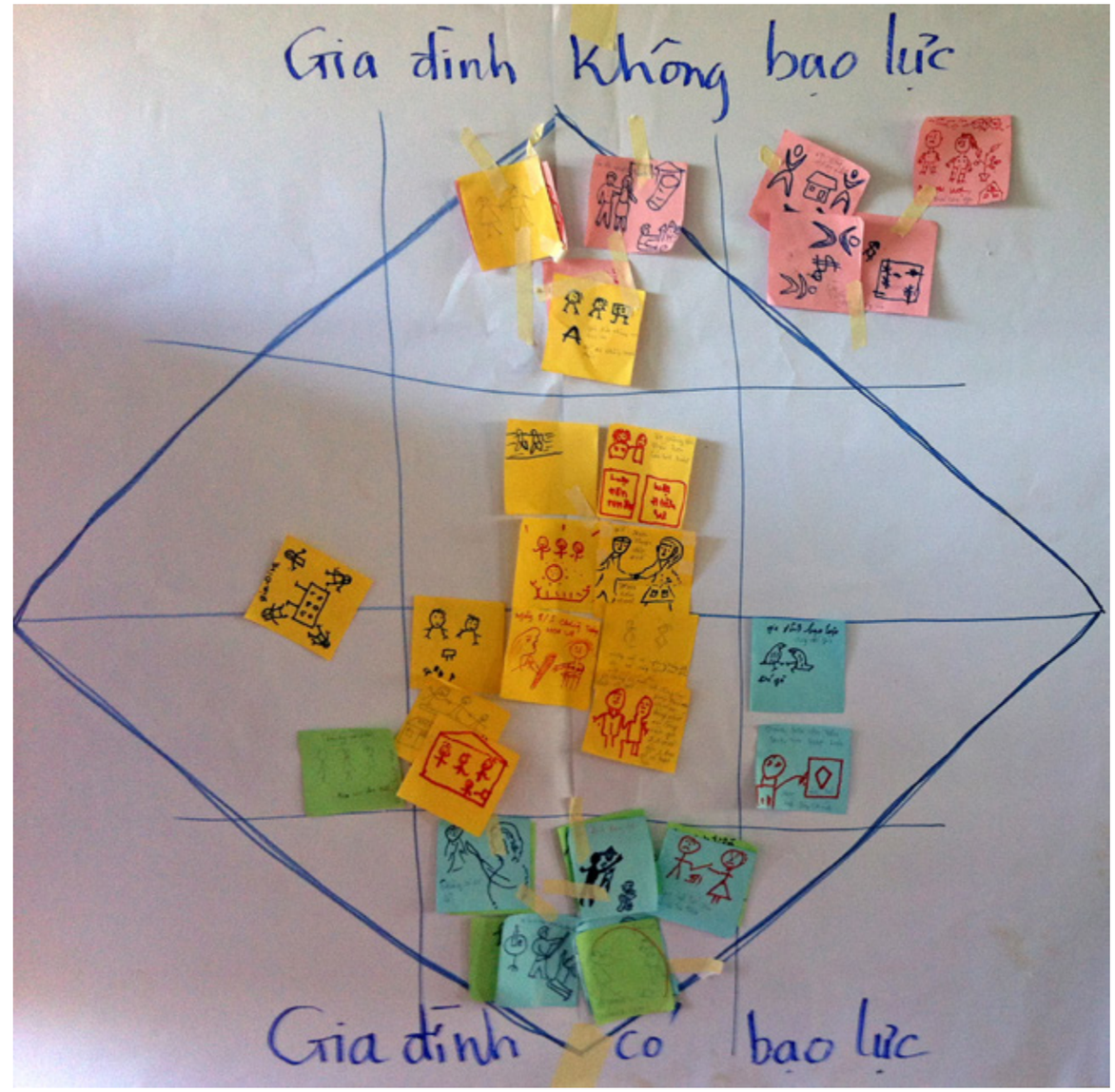

Ví dụ: **PHÂN TÍCH THỰC TRẠNG**
Việc thực hiện quyền được bảo vệ trước mọi hình thức bạo lực
của các thành viên nam giới & nữ giới
tại hợp tác xã Cái Bát, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

PHỤ LỤC 1

Bảng tổng hợp thông tin và kế hoạch hành động

Thực trạng		Giải pháp	Hành động	Thời gian thực hiện	Người chịu trách nhiệm
Hài Lòng	Chưa hài lòng				

OXFAM CECEM

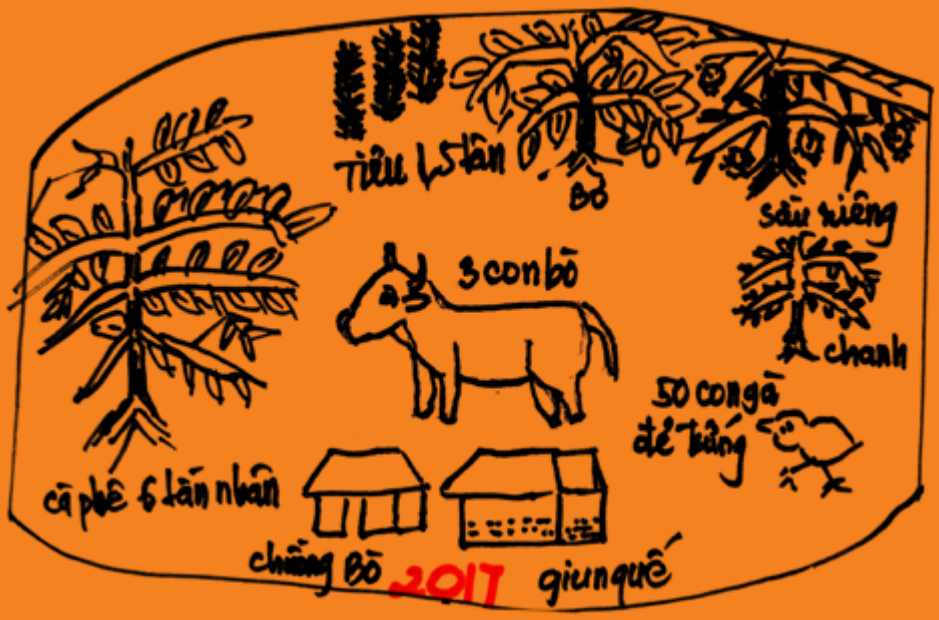
Tiêu 1,5 tấn
Bò
Sầu riêng
3 con bò
chanh
50 con gà đẻ trứng
cà phê 6 tấn nhân
chuồng Bò
2017
giun quế

cà phê 4 tấn nhân
Tiêu thu bói 300 kg
Bò lớn năm thứ 3
sầu riêng xen cà phê năm thứ 3
200 cây chanh 0 hạt
chuồng bò
2015
trồng cỏ
bò 1 con
vợ chồng hòa thuận

Ha tiêu
cà phê nhân 5 tấn.
Bò 2 con
Bò = sầu riêng
C Bò
Trại giun quế
2016.
Phân chuồng
chanh hạt